

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta
Ta Ellēnisti Heuriskomena**

Origenes

Rothomagi, 1668

In Johannem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

phanus. Vel intellige Chiliaſtas, ſive Chilionetitas qui ortum à Papia S. Iohannis diſcipulo traxerunt. Hi ſanctos poſt reſurrectionem cum Chriſto mille annis regnato- rum, & corporeis voluptatibus fruſtu- ros credebant, hoc Iohannis decepti loco qui habetur Apocal. 20. 4, 5, 6. Vide Philaſtrium Har. 59. Origenes quidem pari fu- tu- ros impios cum ſanctis conditione cen- ſuit, poſtquam diuturnis poenis fuerint exerciti, & Gentium plenitudo advenerit; ſed neque certum tempus præfixit ullum, neque corporeas illas poſt hanc vitam de- licias agnoſcit; ideoque inter Chiliaſtas immerito à nonnullis refertur.

συννοίας ἡμᾶς καὶ ἔτι γρησεῖς] C. H. γρη-
σεῖς. R. γρησεῖς.

P. 499. καὶ εἰς τὸ ἡ ἠσομὸν ὅτι μύεμα δυνάμει, &c.] Hilarius Can. 22. in Matth. Hiero- nymus.

IN IOHANNEM.

P. 3. οἱ μὲν πλείους τὸ πολλὰ τῶν εἰς χορὰς οὖτος] Male Perionius huius libri Interpres: *Plu- rimi quidem qui vitam in otio degunt: melius Ambrosius Ferrarius: Complures maiori ex parte in vita tuenda occupati:* hoc est, ad mor- tals huius vitæ negotia attenti, ἑμπειρομέν- τοι τὰς τῶν βίης ἀεσθημάτων, ut loquitur Apo- ſtolus 1. Tim. 2. 4. Ἐ. non vitam ſolum ſignificat, ſed ea etiam quibus vita tolera- tur.

καὶ ἐν βραχέσι τὸ θεοπροσκύον τὸ θεῶν ἑφερον-
τες] Perionius vertit: *divinumque cultum exi-
quo tempore teneant, inepte: optime Ferrar-
ius: & paucis cultores Dei nutriunt;* hoc est, pauca ad alendos Dei miniſtros conferunt: ex iis enim quæ Deo populus offerebat, ale-
bantur Levitæ.

ἀφ' ἧ καὶ ἡμῶς λαβόντες φαρδύ] Fugit captam Ferrarij, & Perionij vocis huius, λαβόντες, ſignificatio. Verte: *inde arrepta occasione dici-
mus: λαμβάνει* enim hoc loco est, ἀφορμὴ λαμβάνει. Vnde, λαβὴ, ἀφορμὴ. Heſych.

ἀπὸ τὴν ἢν ἀεσθῆσιν εἶ δ' ἡ, &c.] Nimirum poſtquam Antiochia rediit, quo à Mammea Alexandri Severi matre fuerat acceſſitus. Tunc enim Commentariis illuſtrare Scri- pturam exorſus est. Id vero munus Achæico itinere intermiſſum reſumſit Alexan- driam denuo revertens: ut fuſius in Origenianis oſtendimus.

P. 4: γρη δὲ ἡμῶς εἰδέναι ἢ τὰν τὸν εἶ, &c.] Quæ ἀεσθημάτων Origenes, & LXX Interpretes appellant, dicuntur Ebraeis מריב, eaque è frugibus integris, necdum elabo- ratis Deo offerenda excipiebantur, neque magna copia, neque certa. Offerebantur autem feſto primitiarum tempore, ἀεσθη-

πάντων καρπῶν, iuxta præceptum Exod. 23. 16, 19. Eorum vero offerendorum ritus tra- ditur Levit. 2. 14. At ἀπαρχαὶ Iudæis ſunt מריב, quæ ex univerſis frugibus iam elabo- ratis ſepoſita, Sacerdotibus tradebantur ea copia, quæ amplior eſſet ſexageſima parte, minor quadrageſima. Vt ex omnibus igitur frugibus excernerentur Therumoth, fruges univerſas iam ante collectas eſſe oportuit, quod contingebat in feſto Pente- coſtes, ut eſt Levit. 23. 15. Num. 28. 26. Deuter. 16. 9, 10. Sunt qui primitias novo- rum fructuum oblatas volunt menſe Tiſri, feſto Scenopegia. Nam tum univerſos fructus fuiſſe collectos intelligitur ex Exod. 23. 16. & Levit. 23. 39. Atqui de fructibus quoque dabatur Therumoth: Num. 18. 13. Deuter. 18. 4. & 26. 2. Igitur data illæ ſunt poſt collectionem fructuum, hoc eſt menſe Tiſri, in feſto Tabernaculorum. Atque hanc primitiarum oblationem videtur reſpexiſſe Origenes, cum ait, καὶ τὴν πάντας καρπῶν ἀνεφέροντο αἱ ἀπαρχαί. nam ante Sce- nopegiam univerſi fructus, uix puta, & olea, neutiquam potuerunt eſſe collecta.

λακτίον ἢ ἔτι τῶν εἶ, ἢν ἑσθῶν, ἐν γρησῶ, &c.] Peſ- ſime hæc à Perionio accepta ſunt, æque ſatis bene à Ferrario. Verte: *Dicendum ſane eſt eorum qui ſapientes, & in Chriſto auxiliū naſti ſunt, & in his prædictis Epistoſis, quo ſidem mereantur, indigeni teſtimoniis quæ in Legalibus & Prophetiſis ſcriptis continentur, hæc eſſe men- tem, ut ſapientie quidem plena, & credibilia, & vehementer ſancita Apoſtolicæ eſſe dicant, ſed iis neutiquam conſimilia: Hac dicit Dominus omni-
potens.*

καὶ τὸν ἀεσθημάτων] Ita C.R. & Ferrarius. Perionius tamen legit, τὸν, cui nos aſſen- timur.

ἀλλὰ καὶ ἀεσθημάτων] Retinendum il- lud, καὶ, quod prætermiſerunt Ferrarius, & Perionius.

πάντα δὲ ἢ καρπῶν, τὸ δ' ἀεσθημάτων ἔστι] Adnota- vimus ſupra Pauli Epistoſas Evangelij no- mine affici.

ὡν καλέσται διδάσκαλος ἐπὶ τῆς γῆς] Locus P. habetur Matth. 23. 8. ubi pro, ἐκδηγῶντες, exemplaria quædam habent, διδάσκαλος. Hunc autem verſum cum ſequenti confu- dit Origenes.

καὶ τὴν ὁ γῆς ἐπὶ αὐτῆς δεξάζοντες] Orige- P. 6. nes Tom. II. in Matth. p. 223, & Homil. 7. in Luc. *Debemus in hoc loco ne ſimplices quique decipiantur, ea quæ ſolent Hæretici opponere con- futare: in tantum quippe nescio quis proripit inſa- niam, ut aſſeteret negatam fuiſſe Mariam à Salva- tore, eo quod poſt natiuitatem illius iuncta fuerit Ioseph: & paulo poſt: Porro quod aſſerunt eam nupſiſſe poſt partum, unde approbent non habeat: hi enim filij qui Ioseph dicebantur, non erant orti de Maria, neque eſt ulla Scriptura, quæ iſta com-
moret.*

moret. Addit ad oram Genebrardus: Helvidius post Origenem hanc heresim tenuit; quo nomine cum carpit eximius temporum nostrorum Theologus, quasi priorem huius Hareseos assertorem Origenem, posterio- rem Helvidium crediderit. Quod non ita est; id enim sibi voluit doctus Genebrardus, post Origenis atatem exortum Helvidium, qui hoc dogma propugnavit. In eo certe errore fuisse Tertullianus creditur, eumque duobus locis prodidisse, libro De monogamia, cap. 8. & lib. De carne Christi, cap. 7. sed obscure, neque satis aperte. At clare cum cum aliis professus est Apollinarius, teste Epiphanio, qui Antidicomarianitas eos appellat. Post Apollinarium eadem vana laborarunt Eunomius, Helvidius, Iovinianus, & Bonofus. Sed hanc Harefim luculento adversus Helvidium opere contrivit Hieronymus.

Epiphanius. Hist. 77. cap. 26. & Hist. 78. cap. 1.

Πατριάρχων ἐστὶ κ. ω. ε.] Ferrarius; est Evangelium quamvis ex, &c. legebat, κ. α. ν. ω. ε. ε.

P. 7. Ἐκείνου γὰρ Πατριάρχων, &c.] Hæc asterisco illustranda esse sine causa credidit Perionius, nihil enim deest. Sic autem fuerant convertenda: Quam enim unumquodq; Evangelium sit coæternatio nuntiorum utriusque ei qui fidem adiungit, neque præter germanam sententiam intelligit, & emolumentum adferat, iure merito letitiam parit. Vocem hanc, παρεκδήμιον, neque Ferrarius, neque Perionius assecuti sunt: ea usus est Origen. in Matth. 19. & voce item, παρεκδήμιον.

κ. π. τ. ο.] Turpiter hic se dant Perionius, & Ferrarius. Redde: que quod utilia sint, merito delectabilia sunt.

P. 8. ἐστὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς οὐρανόθεν] Deest, ὁρ. κ. τ. ο. τ. ο. τ. ο. τ. ο.] Ita legimus, secuti Regij Cod. apices, & Ferrarij ac Perionij interpretationem.

κ. μ. δ. π. ο.] Hæc ita emendavimus, vestigiis hærentes Codicis Regij qui habebat, κ. δ. μ. ο. ν. α. & interpretationi Ferrarij, & Perionij.

P. 9. ἐστὶ οἰκονομία] Ferrar. propter adificationem: legebat, οἰκονομία.

οἰκονομία μὴ εἶδέναι.] Ferrarius legisse videtur: μὴ εἶδέναι. Vertit Perionius: dicendo nihil esse carnalibus propositum, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum, hoc facere debemus.

καθηγησάμενος τῶν ἐπισημάτων] Ferrarius, elevati: legebat, καθηγησάμενος.

P. 10. κ. αὐτὸν πῶς ἐν ἰσοπέδῳ] Ita C. R. quem secutus est Perionius. Ferrarius autem videtur legisse, πῶς ὡσαν ἰσοπέδῳ, & recte quidem, mea sententia.

κ. τὸ πρῶτον τὸ σωτήριον ἐστὶν.] Videtur legisse Ferrarius; κ. τὸ πρῶτον τὸ σωτήριον ἐστὶν. At Codex

R. habet, κ. τὸ πρῶτον, quod secutus est Perionius.

καθηγησάμενος τῶν ἐπισημάτων] C. R. καθηγησάμενος τῶν ἐπισημάτων. Legit: καθηγησάμενος τῶν ἐπισημάτων, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ. Luc. 24. 32.

τὸ σωτήριον ἐστὶν καὶ τὸ κρημνισμένον, &c.] Favet illud eorum conjectura, qui Rom. 10. 15. ὁ σωτὴρ πῶς ἐκπορεύεται, malos, tempestivos; commodo sane sensu, sed cui repugnat vox, κρημνισμένον, Esai. 53. 7. quæ, decoros, &, speciosos; significat: repugnat & Syri, & Arabis; & Ionathanis expositio: repugnat & ipse Origenes infra, & libr. 8. in Epist. ad Rom. ubi ad pulchritudinem refert.

ὁ δὲ σωτὴρ πῶς ἐκπορεύεται ἐγὼ εἶμι ἢ ὁδός] Hic parum vidit Ferrarius; plane autem cacavit Perionius. Verte: in eo iter facientium qui dixit, Ego sum via: cum recte enim dicatur: ὁ δὲ σωτὴρ πῶς ἐκπορεύεται, hic dixit: ὁδός ἐστιν ὁ σωτὴρ, quia Christus est ὁδός. Origen. infr. in Ioh. 13. 7. ἐπιπέδων ἀντιθέσει τῆς ἀγίας ἐκδοῦ, καὶ ὁδὸς ἐστὶν τὸν εἰρηναῖον τὸν ἐγὼ εἶμι ἢ ὁδός.

κ. τὸν πατέρα τῶν ὁλων θεόν] Ferrarius: P. 11. cum Patre; perperam. Verte, secundum Patrem, post Patrem. Vnde locum hunc conciliare poteris cum illo altero Tomi octavi contra Celsum: ἴστω δὲ πῶς, ὡς ἐκ πῶς πιστευόντων, & ἐκ τῶν ἀποστόλων, δὲ τὸν πατέρα ὁλων θεόν, ὅτι ἡμεῖς τοῦτον, οἱ πιστεύοντες αὐτῷ λέγοντες: ὁ πατὴρ ὁ πῶς ὁλων θεός.

Supremum univerforum Deum Filium non esse affirmat, sed Patrem: Filium vero univerforum quidem Deum esse, sed post Patrem. Quæ quamvis male sonent, excusari tamen possunt, si omnia Filium à Patre accepisse meminerimus, ac proinde se esse univerforum Deum Patri acceptum referre. Primo ergo & per se univerforum Deus est Pater, quia à se Deus est: Filius secundo & per alium est univerforum Deus, quia habet à Patre sic tanquam ab origine & principio ut sit Deus: est enim Deus de Deo, ut habet Symbolum. Sed hæc alibi.

παρὰ τὸν πατέρα τῶν ὁλων θεόν, &c.] Locum hunc sanaveris, si legeris, κ. τὸ πρῶτον τὸ σωτήριον ἐστὶν καὶ τὸ κρημνισμένον, quemadmodum videtur legisse Perionius, cuius interpretationem Ferrarianæ hoc loco præterierim: sic enim se habet: Ex his ergo licebit intelligere ea quæ de eo scripta sunt, & vix enumerari possunt, probando Iesum bonorum esse multitudinem: atque ex his quæ ægre enumerari possunt, & scripta sunt, concelluram capere de his quæ in ipso quidem insunt.

τὸ πρῶτον τὸ σωτήριον ἐστὶν καὶ τὸ κρημνισμένον] C. R. κρημνισμένον.

ἴστω γὰρ τὸ ὅτι ἐστὶν ὁδός, &c.] Hæc male red- dita sunt à Ferrario. Rectius Perionius: Qui enim montes sunt, in quibus ipse qui loquitur, inesse se fatetur?

ἴστω γὰρ Πατριάρχων, &c.] ἐστὶ δὲ ἄλλων.

xod. 23. titus tra- zis sunt am ela- ebantur ima par- minibus rumoch, stas esse o Pente- u. 28. 26. ias novo- nte Tisti, cros fru- ex Exod. fructibus um. 8. 13. data ille, hoc est rum. An videntur eu panis ante Sce- puta, & ollecta. &c.] Per- t, neque adum sane autem que solum Legatum esse me- thilla, & ut, sed in us omni- erratione os allen- dum il- arius, & dnota- elij no-] Locus P. 6. θρησκεία τῶν πατέρων. confu- Onge. P. 6. mil. 7. e quique ere con- pti iosa- & dicitur- la fuerit uti eam habent: aut uti eorum: moret.

prætermisit Ferrarius; quod tamen retinendum erat. Pro, *δυναμῶν*, habebat C. R. *δυνάμεις*. Aliam interpunctionem secutus est Perionius, qua nobis minime probatur.

P. 13. ὅτι παρ' ὁ τοῦ ἰησοῦ πνεύματος ἐστίν. &c.] Legendum fortasse: ὁ πνεῦμα ἰησοῦ τοῦ πνεύματος: quemadmodum Ferrarj, & Perionij interpretatio, & ipsa sententia postulant.

P. 14. πάλιν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀσφαλίου, &c.] Origenes lib. 2. contr. Cels. τὸ ἀσφαλίου, τὸ ἀρχὴ τοῦ ἡμισέου δόξαστος, ἐν τῷ τῷ ἀσφαλίου, ἐστὶν τόμος; &c.

ὅθεν δυναμῶν μου ἵπταισι, &c.] Hæc sunt à Basilidianorum, Valentinianorum, Cerdonianorum, Marcionistarum, aliorumque huiusmodi Hæreticorum Theologia. Quod supra sæpe notavimus.

ἀλλὰ γὰρ ὅτι τὴν μετέωρος, &c.] Hic suam de pœnis Damnatorum sententiam non obscure declarat Origenes, de qua superius à nobis non semel actum est.

Ἰδοὺ ἔτι ἐν τῇ ἀποκαλύψει ὁ πνεῦμα δαίμων ἀσπίδος] Vides Apocalypsim Iohanni Apostolo tribui, contra Marcionistarum opinionem. Ita supra in Matth. 20.

P. 15. καὶ εὐλακῆν, καὶ ἰλιώσασθαι] Perionius: & presidio. Lege, *καὶ ἰλιώσασθαι*, quemadmodum habent univèrsa Apocalypseos exemplaria.

καὶ ἐν τῷ πνεύματι καὶ ἀνεύρετον δυναμῶν, &c.] Aqua hic hæret Ferrario, & Perionio. ἀνεύρετος quid sit, notum; solet ingenio & acutus: ἀνεύρετος, è contrario, *barbus & sipes*. Verte ergo: Cum hæc autem iam satis dicta sint, atque inde similia ex Scripturis colligere possint qui minime solidi sunt & rudēs.

P. 16. ἐν τῇ λαομαθίᾳ ἀποκαλύψεως, &c.] Vocem hanc, *ἀποκαλύψεως*, existimavit Ferrarius Scripturæ sacræ peculiarem esse; sed alicubi etiam apud Scriptores *ταῖς ἐξωθεν* reperiri observatum est. Hic quoque suam Origenes de futura Damnatorum salute opinionem prodit. Porro quam hic in Dei cognitione, & contemplatione beatitatem ponit, eandem alias in Dei similitudine collocat, nonnumquam & in eo sitam esse vult, unum cum Deo effici, quemadmodum demonstramus in Origenianis, ubi De pœnis & præmiis differimus.

καὶ πνεύματος ἡ πνεύματος] Ita legerunt Ferrarius & Perionius. C. R. habet, *καὶ πνεύματος ἡ πνεύματος*.

ἐν τῷ πνεύματι, ὡς πνεῦμα τοῦ θεοῦ πνεῦμα. &c.] Alia proponit Origenes Hom. 1. in Genes. Cum enim ea qua facturus erat Deus, ex spiritu constaret & corpore; ista de causa in principio & ante omnia celum dicitur factum, id est, omnis spiritalis substantia, super quam velut in Throno quoddam, & sicut Deus requisivit. Nec satis liquido tempus quo creati sunt Angeli cognoscere se profiteretur Procem. libr. de Princip. Est

etiam illud, inquit, in Ecclesiastica prædicatione esse Angelos Dei quosdam & virtutes bonas que ei ministrant ad salutem hominum consummandam: sed quando isti creati sunt, & quomodo sint, non satis manifesto distinguitur.

καὶ ἀκαθάρτων ἐπιπέσει ἐπὶ, &c.] Hic operam suam Ferrarius abutitur. Probe Perionius: Sciendumque est necessario, cum sancti vitam omnis materie corporisque expertem in beatitudine traducerent. nam is qui Draco appellatur, postea quam à vita pura excidit, dignus fuit qui ante omnia in materia & corpore ligetur. Notandum hic porro Angelis corpus & materiam detrahi ab Origene, quam ius in Matth. 22. circumposuit: sed hæc proponit, non asserit.

καὶ γὰρ ἡ ψυχὴ τοῦ ἡλίου ἐν σόματι] Syderibus P. 17. vitam non uno loco tribuere Origenem, idemque olim multis fuisse persuasum è Pamphilo supra docuimus ad Origen. Comment. in Matth. 18. Vertit Ferrar. *Elie*, sed nullo sensu.

ὅθεν οὗτος ἀρχὴν ἰωάννην ἐπισημαίνουσιν] Marcionistis.

ἡ δὲ τοῦ τοῦ μαρτύριου] Corrupta hæc Cod. Re. P. 18. gij scriptura Perionio fraudi fuit, ut totum hunc locum pro more suo corrumpere. Lege, *μὴ δὲ*, ita ut legit quoque Ferrarius. *δημιουργός* δὲ ὁ χριστός ὡς ἀρχὴ, &c.] Hic Origenem castigat Petavius lib. 1. de Trinit. cap. 4. n. 4. & lib. 6. cap. 3. n. 6.

τὸ λόγον λαμβανόμενον] Alludit ad alteram P. 19. λόγου notationem; qua, ratio, significatur.

καὶ λεκτικὸν ὅτι κτίσας, &c.] Locum integrum sic restituo: καὶ λεκτικὸν ὅτι κτίσας, ἢ ὅπως εἶπε, ἐμψυχον σφίαν ὁ θεός, ἡμεῖς ἐπέφελεν δὲ πνεῦμα ἐν αὐτῷ. Consentit Ferrarj interpretatio. Misere autem hic se factat Perionius; sic enim legit: καὶ λεκτικὸν ὅτι κτίσας ἢ [id est ἡσυχία] ὅπως εἶπε, ἐμψυχον σφίαν, &c. Vide quæ ad hunc locum notata sunt ab eruditissimo Petavio, lib. 1. de Trinit. cap. 4. n. 4. & lib. 6. cap. 3. n. 9.

ἀπὸ πάσης τῆς ἐπιβολῆς] Ferrarius legebat *ἐπινοίας*.

ὁ θεός μὲν ἔν πατρὶ ἐν ὄντι, &c.] Hæc quoque lib. 1. de Trinit. cap. 4. n. 4. confutat Petavius, quasi divinæ Verbi naturæ multiplices proprietates affingat Origenes; in quo sane magni Viri iudicium non sequor; nam hæc Christo, ut Deus simul & homo est, univèrsa Origenes attribuit; & ut ad divinam Verbi naturam seorsum pertinere voluisset, verisimilius est hæc pro variis potius considerandi Verbi modis, quam pro divinæ ipsi naturæ insitis qualitatibus habenda credidisse.

ἀπὸ ἡ ἐκδοθέντος δὲ δυναμῶν πάσα κτίσις] P. 20. Legisse videtur Ferrarius: ἡ ἐκδοθέντος δυναμῶν πάσα κτίσις.

ἢ πῶς ἡμεῖς ἐπισημαίνουσιν, &c.] Legebatur

Ferrarius, ὁ ποῖται, sed parum hæc intellexit: ἡροῦδρωι τὰ ποῖται. Verte: qua tales ac tanta non fuissent, si in beatitudine sancti inceperant, & perseverassent.

ὁ δὲ ἐν τῷ διαμύσει τῷ τῷ πολλῶν] Ferrarius: iam in quo me mirari dicam multorum rudiatem: postremam hanc vocem de suo videtur largitus, asterisco enim locum ad oram illustravit.

P. 22. ὁ μὲν ἰακώβ ἐν τῇ πρῶτῃ ἐπιστολῇ, ἰάδαν] Supple, ἕν τῷ καλῷ. Perperam ergo hæc intellexit Ferrarius; recte Perionius: iacob quidem in ea benedictione, qua in liberos usus est, iudam; supple; eum appellat.

P. 23. ἡ ἐν ἀξίῳ ἐπισημασίῃ] Valentini nos, Marcosios, & Colarbasios suggillat. Vide Irenæum lib. 1. cap. 10. Epiphanius Har. 34. qua est Marcosiorum, cap. 4. & Hilarium lib. 10. de Trinit. Quam impiorum Hæreticorum nefariam doctrinam post Origenis tempora renovavit Paulus Samofatenus. Philastrius Har. 64. Hic vero Origenis locus iis adiungendus est quos collegit Pamphilus in Apologia, ut eorum confutaret calumniam qui perverso huic Valentini dogmati Origenem hæsisse iactabant. Ad hæc autem eius verba cum non satis attendisset præstantissimus ætatis nostræ Theologus, eadem in illo reprehendit, quæ in Valentini ipse carpebat; quasi suam non illorum sententiam protulisset.

Ἐπισημασίῃ μὲν διήρησιν] Legendum fortasse, ἐπὶ ἐκείνων μὲν, quod opponetur huic, ἐπὶ τῷ τῷ, quod proxime sequitur: quod ipsum forsitan & ita emendandum, ἐπὶ δὲ τῷ τῷ.

ὁ δὲ σωτηρὶ ἰλλῶν ποῖται τοῖς λογμοῖς] Persuasum fuit Origeni Patris vim ad res omnes creatas, Filij ad res rationis compotes, Spiritus sancti ad sanctos duntaxat pertinere. Verba ipsius ἐξ lib. 1. ἐπὶ ἀρχαῖς profert Iustinianus in calce Epistolæ ad Menam. Quamobrem acriter à Theophilo castigatus est in Paschali 1. Nos vero id in Origenianis accuratè perpendimus.

P. 26. ἰδὸς αἰδῶν τῷ ὄντι ἀληθινῷ] Hæc ex adolescentiori Academia deprompta sunt. Vid. Cicer. Academ. 4.

ἀλλ' ὅτι ἰδὸς ὄντι ἀληθινῷ τῷ αἰδῶν, &c.] ἀληθινῷ quippe, & ὄντι ἀληθινῷ opponuntur ἀφραγκῶς, ἀληθινῷ autem & ἰδὸς, ἐναπῶς. Eorum vero quæ ἀφραγκῶς opponuntur alterutrum verum est; quæ ἐναπῶς, non item.

αἱ μὲν οὖν πέντε γὰρ φύσεις, &c.] Ea erat Valentianorum doctrina, qui tres diversas hominum naturas fingebant.

ὅτι αἱ τῷ ἐν ἑαυτῷ, &c.] Vide Nos ad pag. 17. in Iohann.

τὸ ἀνυπερδόντων τῆς ἐπισημασίας] Male Ferrarius, supervenientiam promissionis: vix tamen

Latine reddere possis: illud enim est quo promissa habent, ut minime differri possint.

κόσμος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς] Ita legebat Perionius. Ferrarius vero: ἐπισημασίας.

ἡ ἀφραγκῶς ἐν τῷ τῷ, &c.] Hæc desiderantur in Ferrarij interpretatione, qua ex Perionio ita supplebis: etiam addent, non si liberatur iam etiam participem esse filiorum Dei gloria.

ὁ δὲ μὲν ἑλπίδι τὰ πλεονεκτήματα, &c.] Lo-P. 27. cum hunc in Reg. Codice luxatum ita fortasse sanaveris: τῷ ἀφραγκῶς κατὰ τὴν ἀρχῆς, &c. τῷ ἀφραγκῶς, quod sequitur fit ex ἀρχῆς, cuius & significationem retinet; sed tamen vox insolens est.

ἡ ἀφραγκῶς τῷ τῷ, &c.] Locus hiulcus, & corruptus, cui absque meliori codice medicinam facere velle temerarium est.

τὰ ἡμερικῶς τῷ ἀφραγκῶς] Ferrarius: hominum partes, quas principales vocamus. Perionius: ea quæ in hominibus principatum obtinent. Vertissent: hominum mentes: ἡμερικῶν enim quid sit nemo nescit.

ἡ ἀφραγκῶς τῷ ἀφραγκῶς ἐν αἰσῷ τῷ τῷ] P. 28. Vel hæc aliter legit, vel male intellexit Ferrarius. Probe Perionius: quodque vim habet efficiendi eos, qui per eam salutem adipiscuntur.

ἰὰ δὲ τῆς ἐπισημασίας, &c.] Valere hæc possunt adversus Origeni intentari solitam criminationem, quod Patris cognitionem maiorem esse cognitione Filij stauerit. Quam quoniam in Origenianis executimus, plura non addam.

Ἐπισημασίας τῷ τῷ ἀφραγκῶς, &c.] Perionius legebat, ἡ. nos correximus ἡ, quo sententia continetur. C. R. habebat ἡ.

ἡ ἐπὶ τῷ τῷ ἀφραγκῶς] Prætermisit Ferrarius, ἀφραγκῶς.

τῷ τῷ ἡν ἡ ἀφραγκῶς] Legisse videtur Perion. ἐν τῷ τῷ. Scribe, τῷ τῷ.

ἡ μὲν ἐπισημασίας ἐξ ὅλης ἀφραγκῶς] Postre-P. 30. ma hæc à Perionio omissa sunt.

ἡ ἀφραγκῶς ἡ μὲν τῷ τῷ ἀφραγκῶς, &c.] Ita legit Perionius: at Ferrarius, ἀφραγκῶς, quod rectum est.

ἡ ἀφραγκῶς τῷ τῷ ἀφραγκῶς, &c.] Aliter no-P. 31.

tionem istam vitis Christo aptat Origenes Homil. 17. in Genes. Vitis ergo Christus ex ea parte dicitur, qua naturam suscepit humanam, ad quam Deus Verbum pullum suum alligat; idest populum suum coniungit & sociat ei conversationi quam ipse exegit in carne. ut imitatione ipsius pullus qui ad ipsam alligatus est, efficiatur cum illo & Filius Dei, & coheres Christi.

ὁ ποιητικῶς ἐστὶ λόγος] Ferrarius reddit, ratio: Perionius, Verbum, recte: malim tamen, Sermo.

ἡ ἀφραγκῶς τῷ τῷ ἀφραγκῶς] Ita Cod. Reg. at Ferrarius videtur legisse, ἀφραγκῶς. Perionius antiquum hic obtinet, totumque locum misere deformat.

92
ἢ ἄλλα ὡς τὰ τὰ πᾶν, &c.] Origenes lib. 1. *Ἐπὶ ἀρχῶν*, cap. 5. eundem hunc Pauli locum exponens, *Ex quo videlicet*, inquit, *ostendit esse quaedam præter hæc quæ commemoravit, quæ nominantur quidem in hoc sæculo, non tamen ab ipso enumerata fuerint, forte nec ab alio aliquo intellecta: esse vero alia quæ in hoc sæculo quidem non nominantur tamen nominabuntur.* Nec unus id sibi persuasit Origenes præter eos Angelorum ordines qui nominantur in Scriptura, alios esse numero infinitos, & hominibus ignotos: scripsit siquidem Chrysofostomus Hom. 4. de Incompr. *εἰσὶ γὰρ, εἰσὶ καὶ ἄνεξι διανοίας, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ἴσθμεν* Sunt enim, sunt & aliæ virtutes, quarum ne nomina quidem scimus. Quod paulo post ex supra memorato Pauli ad Ephesios loco colligere se profitetur. Atque id ipsum iterat Orat. 5. contr. Anomæos, & Homil. 3. in Epist. ad Ephes. Assentiuntur Chrysofostomo Theodoretus in eundem eiusdem Epistolæ locum, & Oecumenius, & Theophylactus.

ἐκείνη σὺ καὶ ἔθεοι, παρὸ, &c.] *καὶ ἄλλαι* quid sint notum est.

καὶ σαφῶς γάρ οὖν αἰθερώσε ἀνθρώπων, καὶ ἀγγέλων ἀγγέλων] Origenes lib. 1. in Epist. ad Rom. Hoc quod apparuit Angelis, non eis absque Evangelio apparuit, sicut nec nobis quidem hominibus, ad quos missum se dicit, evangelizare pauperibus, dimittere captivos in remissionem, & annuntiare annum Domini acceptum, Si ergo cum apparuit nobis omnibus hominibus non sine Evangelio apparuit, consequentia videtur ostendere, quod etiam Angelico ordini non sine Evangelio apparuerit, illo fortassis quod æternum Evangelium à Iohanne memoratum supra edocuimus. Si vero etiam in reliquis cælestibus ordinibus tale aliquid gestum esse ab eo suspicandum sit, in ea qua singuli quique sunt forma apparuit eis, annuntians pacem, quoniam quidem per sanguinem crucis sue pacificavit non solum quæ in terra, sed quæ in cælis sunt, etiam tu apud te metipsum discutito. Hunc errorem, iam ante Origenem, in aliquibus castigaverat Tertullianus libr. De carn. Christi, cap. 14. & in ipso demum Origene damnatus est quarto è novem anathematismis Iustiniani Epistolæ ad Menam subiectis. Sed de his pluribus disputamus in Origenianis.

ἅπει δὲ τὰ ἀγγέλων, &c.] Infra Tom. 2. p. 45. *μήποτε δὲ ὡς φησὶν Ἰουδαῖοι καὶ τὸνδε ζῆναι, ἅπει ὡς τὸν θεολογούμενον ἢ ὡς λόγος ἐρηθῆναι* Nempe ei quoque adhæsit opinioni Origenes, quam magna Patrum pars amplexa est, Filium ipsum Dei Patriarchis & Prophetis apparuisse. Vide Sixtum Senens. libr. 5. Annot. 102.

ἅπει πλεονέχων ὡς ἀνθρώπων, &c.] Triplex rerum ratione pollutum genus statuit, Angelorum, hominum, & ἑστὶ καὶ

ἄλλων, inter quæ Dæmones recenset. Cum autem omnia omnibus ratione præditis factum dicat Sospitatore; hominibus hominem, cum carnem assumpsit; Angelis Angelum, cum Patriarchis & Prophetis visus est; tertium divisionis membrum executus est, & Christum ad lucrificandam τὰ ἐπιταρῆσθαι, sese iis similem fecisse docet, quando factus est inter mortuos liber. Nam cum duplici genere consentent ἐπιταρῆσθαι, Dæmonum, & defunctorum hominum, cumque horum iam antea formam summsisset Christus quando homo factus est, illorum sumere debuit. Ferrarius male reddidit, *ὡς ἀνθρώπων, in hominibus: verte, præ hominibus.*

καὶ ἐξελθόντων τὴν ἐκείνου, &c.] Cod. P. 35. Reg. habet, *ἐξελθόντων*, nos legimus, *ἐξελθόντων*, supple, *πρωτόκως*, quod præcedit. Quam lectionem secutus sit Ferrarius ex ipsius interpretatione vitæ liquet: Perionium enim non moror.

ἢ καὶ διδασκάλων καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ ἴδιον, &c.] Animas omnes corporibus antiquiores credidit Origenes, quod dogma ad ipsam quoque Christi animam pertinere voluit. Hanc autem Verbo conjunctam fuisse, antequam corpori adungeretur, ipse quoque docuit lib. 2. De princip. cap. 6. *Illā anima, inquit, de qua dixit Iesus, quia nemo auferet à me animam meam, ab initio creature, & deinceps, inseparabiliter ei, atque ināssociabiliter inherens, ut pote Sapientia & Verbo Dei, & veritati, ac luci vera, & tota totum recipiens, atque in eius lucem, splendoremque ipsa cedens, facta est cum ipso principaliter unus spiritus.* Sed hæc disputantur in Origenianis.

καὶ γὰρ εἰ ἦδεν ἂν τὸν, &c.] Iterata hæc voce illarum, *ἐπὶ πνεύματι ἁγίῳ καὶ πατρὶ*, repetitio causæ fuit cur à Ferrario, vel in eius codice totum comma omitteretur, quemadmodum librariis usuvenerit solet.

πλεονέχων ἂν τὸν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πατρὶ ἰσοῦς] Illud non agnoscit Ferrarius, quod Perionius post Reg. Codicem representat.

καὶ τὸν θεολογούμενον ἢ ὡς λόγος, &c.] Legebat Ferrarius, *εὐλογούμενον*, sed proba est Cod. Regij scriptura, quam sic veritas: *Nos vero Christum vere Dei potentiam esse fatentes, quacumque res vi pollent, ipsius esse participes persum habemus.*

ἅπει τὸν ἀποστόλων] Leg. *ὡς δὲ*. P. 37. *καὶ εἰ μὴ ἐν ἀλλοίς, &c.*] Codex Reg. habebat, *εἰ εἰ μὴ ἐν ἀλλοίς*. Decesse hic aliqua existimavit Perionius: nos ita locum refartum iri credimus, si legatur: *καὶ εἰ μὴ, &c.* supra enim legitur: *ἔπισησον δὲ εἰ μὴ μόνον, &c. καὶ εἰ μὴ ἐν ἀλλοίς.* plane hæc est genuina lectio.

τὸ δὲ ὅτι ἂν τὸν ἀπὸ τῶν αἰρέσεων, &c.] Legendum fortasse, *τὸ δὲ κινήσαν τοὺς, &c. καὶ*

cet alias saepe in eodem argumento lapsus fit.

ἢ πρὸ ἀρνηθῆναι ἰδιόπται, &c.] Ea fuit Noëti Hæresis circa Origenis ætatem exorta, nec multo post à Sabellio amplificata.

ἢ ἀρνηθῆναι τὴν διότητα, &c.] Origen. lib. 7. in Epist. ad Roman. cap. 9. Et miror quomodo quidam legentes quod idem Apostolus in aliis dicit: Unus Deus Pater ex quo omnia, & unus Dominus Iesus Christus per quem omnia, negent Filium Dei Deum debere profiteri, ne duos Deos dicere videantur.

P. 47. ἀλλὰ θεὸς κρείωτερον αὐτῶν λέγει τὸ] Lege, λέγει, plana omnia fient, & hiatus ille explebitur, quem hic inesse sine causa credit Perionius.

ἀλλ' ἐπὶ οὐδὲς ὡς ἐκείνῳ πρὸς, &c.] Audiendus in hunc locum Dionys. Petavius lib. 1. de Trinit. cap. 4. n. 5. Mihi tamen id doler, iniquum adeo in Origenem se gessisse virum magnum, ut quæ minus sana in eo deprehenduntur, germana esse, neque ab Arrianis inserta, contra Rufini testimonium pertenderit: quæ vero orthodoxæ sunt fidei, amica manu adtexta fuisse contra Athanasij auctoritatem crediderit.

Rufin in cales Apo log.

Athanas. lib. De deo unito Nic. Syn.

ὁ ὡς ἐκείνῳ πρὸς, ὡς ὁ θεὸς λόγος] Perionius & Ferrarius recte legebant, ὡν, sed à superioribus virgula sejugabant: nos conjungenda censuimus, & ita vertenda: quod apud Deum est Deus Verbum.

ἢ τοιαῦτα ἡγορηθῆναι, &c.] Lege, ἢ τὴν αὐτῶν. Alludit ad 2. Cor. 5. 16.

P. 48. τὴν ἐκλογὴν ὅτι θεὸς] ἐκλογὴ, idest, Electi: Ita Rom. 11. 7. ubi & quidam vocem hanc, unde huc traducta est, ita verterunt.

ἢ λὶθὸν δὲ ἐκ σπλῆν, &c.] Clementem hic designat cuius hæc verba sunt Strom. 6. ἐπισηνὴν γὰρ ἦδὲ θεὸς, ἀπὸ συζητήσεως αὐτοῦ, μὴ περὶ αὐτοῦ αὐτὸν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὅπως τὴν γὰρ καὶ εἰ αὐτὸν ἀπαδείξῃ τὴν κρείωτερον, ἔδωκε μὲν φιλοσοφίας αὐτῶν, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν πρῶτον, ἔδωκε δὲ τὸν κρείωτερον, καὶ τὴν σπλῆν, καὶ τὰ ἄλλα εἰς θρησκείαν. ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τῶν θεῶν τὸς εἶναι, φησὶν ὁ λόγος, ἵνα μὴ τέλειον ἀθεοῖ ἡγορηθῆναι τῆς κρείωτερος, ἢ ἡ κρείωτερον ταύτην ἡγορηθῆναι τῆ ἐκτολῆ ἀγνοήσεως, γλυπτοῖς ὡς ἐκείνῳ πρὸς ἀγαλλμασι, καὶ μὴ μεταμοίωσιν, κείνῳ πρὸς οὐδὲν ἢ ἐπισηνὴν, ὡς ἡδὲ λέγειται περὶ αὐτοῦ τῶν θεῶν. οἱ μὲν ὅτι καὶ θεοῦ ἡμεῖς ὡς ἐπισηνὴν ἡγορηθῆναι πρὸς. καὶ μὲν κρείωτερος οἱ δὲ πρὸς τῆς ἀπὸ τῶν θεῶν σέβητος μὴ ἐπισηνὴν ἡγορηθῆναι τῶν περὶ αὐτοῦ ποιηθῆναι. ὁ δὲ γὰρ ὡς αὐτὸν ὁδοῦσα τῶν θεῶν ἀκαταλαί ὡς θεῶν δὲ τῶν θεῶν ἀπὸ τῶν θεῶν ἡγορηθῆναι. Quia enim noverat Deus, ut pote perfectius, hunc non crediturum, nihilominus tamen ut perfectionem reciperet cuius capax erat, dedit ei quidem philosophiam, sed ante fidem: dedit autem Solem, & Lunam, & Astra ad religionem: quæ Genibus fecit Deus, inquit Lex, ne funditus Arbei effecti, funditus pereant. At illi in hoc precepto inconsiderati, in sculptiles defixi statuas, nisi

penitentiam agant, indicantur: hi quidem, quia cum possent, noluerunt Deo credere; illi vero qui etiam si vellet, non conati sunt tamen fideles evadere; & ij etiam qui ab Astrorum cultu, ad eorum conditorem non recurrerunt. Hæc enim via erat Genibus data, ad Deum per Astrorum cultum asurgere.

τῶν θεῶν δὲ τῶν θεῶν, &c.] Epicurei. P. 49.

ὡν τὸ κρείωτερον τῶν θεῶν, &c.] Totus ille locus, usque ad, ὡς ἡ ἀρχὴ, &c. in Ferrariana interpretatione desiderabatur, quæ nos è Perioniana, mutatis duntaxat nonnullis, supplevimus. Idem quoque in toto hoc opere à nobis factum est, quotiescunque Ferrariana interpretatio deficiebat, quod nonnunquam contingere observavimus, quum error aliquis occurrit: velut in iis quæ sequuntur. Nempe Filium patri inferiorem posuit, pro more suo, ut in Origenianis probavimus. Quæ subicit autem de Verborum differentibus, futilia sane sunt, ne quid peius dicam.

ὡς πρὸς τὴν κρείωτερον, &c.] Hæc per P. 50.

peram à Ferrario & Perionio interpretata sunt. Verbe: Absurdum est dicere plures vocis huius, Sermo, compotes fieri; & huius, Sapientia; & illius, Iustitia. Legimus quippe, καὶ τῆς σοφίας, (supple ὡς ἐκείνῳ πρὸς) καὶ τῆς δικαιοσύνης.

ἀφορμὰς ἀπὸ ἐξουσίας τῆς ἀποστολῆς, &c.] P. 51.

Nullo sensu hæc reddiderunt Ferrarius & Perionius. Legas, παρεκδέχασθαι proclivis erit interpretatio. παρεκδέχασθαι autem est, præter germanam sententiam intelligere & explicare. Vide Nos supra ad p. 7. in Ioh.

λόγος δὲ ἀποστόλων, ὡς εἶρητο καὶ] Sic interpunge: λόγος δὲ ἀποστόλων ὡς εἶρητο, καὶ.

καὶ πολλὰς κρείωτες, &c.] Ita legebat Ferrarius: at in Cod. Regio vox, κρείωτερον, aliena manu inserta fuerat, ut ita legeretur, καὶ πολλὰς κρείωτες, &c. Hanc lectionem secutus est Perionius, & nos ita probamus, ut illam Ferrarj plane repudiemus.

τῆ τῆ ἐπαρτίᾳ εἰκόνι] Inepta lectio; quam tamen secutus est Perionius: Et ius qui agni imagine ornati sunt. Lege, ἐπισηνὴν, alludit enim ad 1. Cor. 15. 49. Id à ταρχαγόροις ita contrahi solet, ἐπισηνὴν, unde imperitus librarius ἐπαρτίᾳ illud excudit.

καὶ αὐτὸ τὸ δικαίον καλῶν ὄντων ἐξιστοῦνται πάν- P. 52.

τα τῆ δικαιοσύνης] Hic operam suam ludunt Ferrarius, & Perionius. Verbe: ut hoc eius quod appellatur iustum, iustitie omnino exaequetur.

καὶ ἡ ἑαυτῶν τῶν ἀγαθοῦσιν ἀληθείαν, ὡς P. 53.

ἀληθείαν, &c.] Hæc habebat Cod. R. quem secutus est Perionius per summam ἀεισίαν. Lege, καὶ ἡ ἑαυτῶν τῶν ἀγαθοῦσιν ἀληθείαν. At illam pericopen, ὡς ἀληθείαν, &c. ad oram Cod. Regij manus recentior attexuerat. Eam comprobant Ferrarius, & Perionius, & plane genuina est.

P. 5
P. 5
P. 5

πρωτότης δὲ ἐν τῷ πνεύματι, &c.] Hæc misere à Ferratio distorta sunt. Inscite quoque Perionius: Sed tamen unum est horum, quæ Deus faciet in eorum astutia. Legebatur: ἀποκρίθη. Verte: unum vero est ex illis quæ comprehendit Deus. Respexit Origenes ad Iob. 5. 13. & 1. Cor. 3. 19.

P. 54.] Sic C. R. legendum tamen, πῶς ἴτα Ferrarius & Perionius, & id quoque ratio postulat.

ἐπιπέσει ἰσχυρῶς ἐλάσει, &c.] Ferrarius: vestigiis ingredi capit. Perionius: quandoquidem vestigia imprimuntur. Verte: quoniam vestigiis & nois circumdatus est.

P. 55.] Sic C. R. legendum quoque hic Damnatorem pœnis statuit.

ἀλλὰ, πότε, ἢ ἐν τίνι, &c.] Videtur aliter legisse Ferrarius. Recte Perionius: Sed quando, vel in quo apud Deum? Hoc enim, inquit, erat in principio apud Deum.

P. 56.] Imperite hic lapsus est Origenes cum à Patre omnia condita statuit, non etiam à Verbo, ut demonstramus in Origenianis.

ὡς ἔστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ λόγου, &c.] Hæc videtur ex eius persona dicere, cuius sententiam exponit, non ex sua.

ἐστὶ τὸ ἀρχόντων ἑαυτὸ λέγει, &c.] Si per ἀρχόντων, non creatum, vel, non genitum intelligas, Spiritui sancto conveniet: si pro eo quod principio caret usurpetur, non item. Hinc est, cur eam appellationem à Spiritu sancto verusti patres removeri velint. Basilii quidem Hom. 17. cont. Sabell. idcirco Spiritum sanctum ab hoc vocabulo prohibet, quod hæc captum humanæ mentis superent: Theodoretus autem Dialog. 3. quod vox eiusmodi in Scripturis sacris Spiritui sancto minime tribuatur.

ἐστὶ δὲ τὸ ἐκ τῆς οὐσίας, &c.] Hæc cum sequentibus, ad id usque, ἐν τῷ πνεύματι, &c. in Ferrariana interpretatione non comparant: observavimus quippe loca Origenis aliqua perverfæ doctrinae labe fœdata, sive in ipsius Auctoris, sive in Lectorum gratiam à Ferrario fuisse recisa. Nos hic ascrivimus Perionianam, quam & locis aliquibus correximus.

ὡς ἔστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, &c.] Vnam tantum Patris & Filij personam credidit Noëtus, cuius errorem deinde amplexus Sabellius Patrem cum Filio, & Spiritu sancto confudit. Post Nicanam Synodum emergens iterum hæc Hæresis ab Antiochena Synodo damnata est, uti refert Hilarius in libro de Synodis.

τὸν πατέρα, & τὸ ἕν ἑν πνεύματι] Inscite, quod à Typographo prætermisum est. Ὁ ὁμοῦς ἑνὸς ἐστὶν τὸ πᾶν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς.] Origenes lib. 1. de Princip. cap. 2. Ita ergo & ab eo (Patre) Filij substantia generatur:

quod necesse est imprimis suscipi ab his qui nihil ingenitum, id est innatum, præter solum Deum Patrem fatentur. quem locum repetit Pamphilus in Apolog. Hieronymus Ep. 59. ad Avitum, de Origene loquens: De quo (Spiritu sancto) inquit, cum ignorare se dicat, utrum factus sit an infectus; in posterioribus quid de eo sentiret, expressit, nihil absque solo Patre infectum esse confirmans. Vocem ἀρχόντων, quam ingenitum vertit Rufinus, Latini quidam Patres, infectum, & inoperatum, & originis experti expoluerunt. Veteres quoque Græci Scriptores quos laudat Athanasius, dicebant: ἐν τῷ ἀρχόντων ὁ πατήρ. Una res est infecta, Pater. Multiplex quippe est vocis, ἀρχόντων, significatio, qua abusi Ariani & Anomœi diu simpliciores homines Iudificati sunt. At audiendus Athanasius qui sic scribit: ἐκ ἀρχόντων δὲ ὅτι, οἱ εἰρηκότες ἐν τῷ ἀρχόντων, τὸν πατέρα λέγοντες, ἢ, ὡς ἔχοντες ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ λόγου ὅπως ἔγραψαν, ἀλλ' ὅτι μὴ ἐξ ἑαυτῶν. Non ignoramus autem eos qui dixerant unam rem esse infectam, Patrem nimirum, non ita scripsisse quasi Verbum factum & conditum sit, sed quia (Pater) causam & auctorem non habet.

ὡς ἔστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ λόγου, &c.] Hæc quantumvis dura, facile excusabimus, si dicamus processionem Spiritus sancti hic significari, & eo quidem modo quo ipsam antiqui Ecclesiæ Patres explicarunt, dicentes à Patre per Filium procedere Spiritum sanctum. Cyrillus lib. De recta fide; ad Theod. Spiritum sanctum scribit esse ἐκ τοῦ πατρὸς, & ἐκ τοῦ υἱοῦ, & 1.1. De adorat. ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, & ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ υἱοῦ. quod idem repetit in Epistol. ad Reginas, & variis locis. Damascenus lib. 1. De fid. othod. cap. 18. ἢ, ἢ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ἢ, ὡς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ υἱοῦ, ἢ, ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ υἱοῦ. Et Filij Spiritus, non quasi ex ipso, sed quasi per ipsum à Patre procedens. Tertullianus cap. 4. adv. Praxeam: Spiritum non aliunde putamus quam à Patre per Filium. Hilarius lib. 12. de Trinit. Conserva hanc, oro, fidei meæ religionem, ut semper obtineam Patrem scilicet te, & Filium tuum una tecum adorem, & Spiritum sanctum tuum, qui est per Vnigenitum tuum, promerear. Vide item Florentinum Concilium, & Thomam 1. q. 36. a. 3. Ait quidem Paulus 1. Cor. 8.6. Nobis tamen unus Deus Pater, ex quo omnia, & nos in illum: & unus Dominus Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum, & Col. 1. 16. Omnia per ipsum & in ipso creata sunt. Quibus verbis inductus Aëtius Anomœorum antesignanus Patrem inter & Filium discrimen inesse credidit, ut primaria causa esset Pater, instrumentum vero Filius. Hanc autem vesaniam castigat Basiliius libro de Spiritu sancto, accurateque demonstrat, voces illas, ἐκ τοῦ πατρὸς, &, ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ υἱοῦ, in Scripturis promiscue usurpari; hic autem Patri & Filio fuisse seorsum attributas, ut

Athanasius de Syn. Arim. & Seleuc. & Orat. 1. cont. Ariam.

em, quia
viro qui
deles eoa
ad eorum
tia erat
dium af

arci. P. 49
otus ille
in Ferr
tur, que
tat non
in toto
stiefcum
stiebar,
servavi
velut in
patri in
in Ori
t autem
ne sunt,

hæc per P
erpretati
ere pluri
buis, Sa
nippe, &
e ad

g, &c.]
rarius &
proclivis
tem est,
lligere &
in Ioh.
] Sic in
S. 2. ad
at Ferrar
y, aliena
II, quæ
cutus est
ut illam

s quam
qui quæ
alludit
dicit, ita
ritus li

dicitur P. 54
Indunt
hoc eius
capitur,
nar cæ P. 53
quem
æstuar.
uar At
ad oram
exuerat
rionius,

hypostases discernentur : cum ea ceteroquin quæ fiunt à Patre , à Filio quoque fiunt. Audiendus imprimis Cyrillus cap. 5. in hunc Iohannis locum , ubi idem multis probat. Ἐπιφανίου autem Origenis vox est generalis , ea complectens universa , quæ quoquomodo sunt , sed ad Spiritum sanctum , ac res creatas diversâ ratione pertinens : nam quod ait , verbi gratia , Hilarius Spiritum sanctum per Vnigenitum esse , id dixerit Origenes , ἢ ἡ μονογενὴς ἀγιὸν πνεῦμα ἦν ἡ ἀδελφὴ . Cum igitur Spiritus sanctus ἁγιὸς esse dicitur , hoc est , qui habet ab alio ut sit : cum eum autem , ἢ ποιητὸν ὁ κτιστὸν , ἢ δὲ ἁγιὸν , ἢ δὲ ἐκπαράστου sciscit Athanasius in Symbolo , & Epiphanius in Ancorato , cap. 7. hoc est , non genitum . Notandum præterea hic esse ἁγιὸν , illic ἁγιὸν , quæ diversam postulant interpretationem : hoc enim fit à , ἁγιὸς , ἁγιος ; illud à , ἁγιόμας , sum, existo . Ita olim Filius ἀγιὸς à Catholicis dicebatur , ἀγιὸς non item . At , ἀγιός , illud quod de Filio dicebatur , increatum , significat : ἁγιός , quod de Spiritu sancto dixit Origenes , significationem habet à , ἁγιόμας , sum , & idem sonat ac existens . Quod vero vocem ἁγιόν pessimo sensu ab Origene usurpatam conjecit Epiphanius , in eo sane ipsius aequitatem requiro . Nec ego tamen recte usquequaque de Spiritu sancto Adamantium nostrum sensisse contra Epiphanium & Basilium dura fronte penderim , ut fidem faciunt Origeniana nostra .

Epiph. Her. 64. c. 8.

Basil. lib. de Sp. r. sanct. cap. 29.

Basil. Ep. ad Greg. Niss. lib. 1. contra Eunom. Epiphanius in Ancor. Aug. li. 15 de Trinit. c. 16. Et li. 4. c. 17. Max. in cap. 14. P. 57. P. 58.

καὶ τὰ ἅλα αὐτὴν ἔστιν ἡ ἀδελφὴ . &c.] Similis fere est Basilij , Gregorij Nysseni , Epiphaniij , Augustini aliorumque ratioeinatio , cum Filium idcirco Filium dici & esse volunt , quod ex uno oriatur ; Spiritum sanctum nec dici Filium , nec esse , quod procedat ex duobus .

ἔχει δὲ ἐπαπόρρητον ἕξ τε . &c.] Vid. S. Thomam p. 1. q. 43. a. 8.

ἢ τὰ ἅλα ἔστι καὶ τὸ ἰσπεῖν , &c.] Mortis quippe Christi beneficium ad creatas res omnes pertinere voluit , ut in Origenianis demonstremus .

ἢ ἡννα ὑποπόρρητον ἢ δουλεύον &c.] Humani generis redemptio filium quidem potius quam Spiritum sanctum decebat , ut docet Thomas p. 3. q. 3. a. 8. aterque autem id muneris pariter exequi poterat .

ἢ ἡ ἁγία πνεῦμα τὴν γενεὴν ὑποδέσσειν , &c.] Manifesto hæc mendosa sunt , nam quid sibi vellet Origenes , si Spiritum sanctum unum è rebus omnibus quæ à Patre & Filio habeat ut sint , minorem eo esse scripsisset à quo est ? Lege ergo : ἢ ἡ ἁγία πνεῦμα τὴν γενεὴν ὑποδέσσειν , &c. Spiritus sanctus una est ex iis rebus quæ eo inferiores sunt per quod sunt . Quod autem Spiritum sanctum Ver-

bo minorem statuit , consentientem habet Athanasium Orat. 2. adv. Arrian. τοιαῦτα μὲν ἐν τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἀθεοποιοῦν ἐλεγε ὁ κύριος . &c. ὅτις δὲ μαθηταὶ τὴν θεότητα , καὶ τὴν μεγαλειότητα διέκρινε ἑαυτῶν , ἐστὶν ἐλαττωθῆναι τὸ πνεῦμα , ἀλλὰ ἡμεῖς οὐκ ἐστὶν ὅτις σιμαίνων , ἐστὶν μὲν τὸ πνεῦμα καὶ ἐλεγε λαβετε τὸ πνεῦμα ἄγιον , καὶ ἐγὼ ἕλωμαι καὶ κατακαίω . ἐμὲ δὲ ἀποστέλλω . Hac quidem Iudæi tanquam homo dicebat Dominus . Discipulis vero divinitatem & magnitudinem suam ostendens ; non iam amplius minorem se Spiritum , sed maiorem esse & æqualem significans , dabat quidem Spiritum & dicebat : Accipite Spiritum sanctum , &c. : Ego illum mitto , & ipse me glorificabit . Maiorem , propter dignitatem & auctoritatem originis ; æqualem , essentia & natura .

ἢ λατρίαν ὡς ἐπὶ τοῖς θεοῖς , &c.] Ita C. P. 59. R. ubi emendaverat aliquis , ἐπινομήνης . Ferrarius legit . ὡς ἐπὶ τοῖς θεοῖς .

ἢ ἐξ ἡρώων ἢ πνεύς , &c.] Augustinus Soliloq. cap. 5.

ἢ ἡ ἁγία πνεῦμα τὴν γενεὴν , &c.] Hoc est iuxta doctrinam Peripateticorum , rerum quæ non sunt hoc aliquid , sive , τὸ ἐστὶν : ea sunt autem τὰ κατὰ τὸν ἄνθρωπον , vel , iuxta platonicos , Idea universales .

καὶ ἡμεῖς ἢ τοῖς θεοῖς , &c.] Marcio- P. 60. nistas suggillat , οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἀλλὰ ἡμεῖς τὸν θεοῦ πατέρα . ut idem habet Origenes supra Tom. 1. in Ioh. p. 38.

καὶ τὰ ἅλα τὸ ἰσπεῖν τοῦ εἰπένας , &c.] Vocabulum , ἰσπεῖν , non intellexit Perionius , hoc est , commovit . Origenes in Math. 20. μὴ συμβῆτω δὲ ἡμεῖς εἰς ὄσσην , &c. infra Tom. 6. in Iohann. p. 103. ἢ ὁ καμῶν τὸν θεοῦ ἑπιθυμίας ἰσπεῖν τὸν θεόν . Cæterum loco huic adsonat alter ille Epiphaniij Her. 64. cap. 19. πῶς δὲ ὁ φθὸν ἔχει , ὁ ἀπὸ πλείων ἐρεῖ : εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἔσθ' ἡμεῖς , καὶ ἔσθ' ἡμεῖς ὁ θεός . ἢ ἡμεῖς ὁ θεός ; εἰ ἰσπεῖν , καὶ ὁ πῶς αὐτὸν ἔστιν αὐτὸν τὸ ἰσπεῖν ἡμεῖς ἢ κατὰ τὸν ἀπὸ πάντων ἐκείνων ἔστιν ὁ θεός , ἀγχιπῶς ἄρα ὁ ἔσθ' ἡμεῖς . Undenam invidia profecta sit , Adversarius querit . Nam si à Diabolo respondeas , cur omnino Diabolus existit , si productus est aliquando ? Ac profecto qui illum condidit , auctor mali debet videri . Atqui malorum causa Deus esse non potest ; quare ab nullo productus est Diabolus . Marcionistas porro , & alios eorum Symmystas hic designat Origenes , qui tria Principia stantebant , quorum Deus alter esset bonus , ignotus , Christi Pater ; alter Creator , & cognitus ; & tertius inter utrumque Diabolus . Legendus Epiphanius Her. 42. cap. 3. & Nos supra in Exod. p. 18.

ἢ ἡμεῖς δὲ οἱμοῖ καὶ κατὰ τὸν ἄνθρωπον , &c.] Hæc perverterunt Ferrarius & Perionius . Verite , Existimo autem Heracleonem qui Valentini discipulus esse fertur , cum hæc edidisset , Omnia per ipsum facta sunt , coactæ , &c.

sine testimonio mundum univcrsum, quæque in eo sunt excepisse: excludentem, quantum ipsius fert Hypothesis, ex omnibus præstantissima quæque mundi, & eorum quæ ipso continentur. De Heracleone, eiusque dogmatis est apud Irenæum lib. 2. cap. 4. Tertullianum De præscript. adv. Hæret. cap. 49. & cap. 4. adv. Valent. Epiphanium Hæret. 36. & alios.

Ἐπειδὴ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἀληθείας] Legit Ferrarius, ἐπιφάνειαν.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ συνουσίᾳ οὐκ ἔστιν] Ita C. R. & Perionius. At Ferrarius legit, φερόν.

ἐκείνος δὲ φερε τὸ μὴ ὡς ἀγαθὸν &c.] Lege, παρρησιασθέντες. super. pag. ἀδὸς ὡς ἀγαθὸν τῆς ἀπο τοῦ γραφῆς. infra p. 69. κ. ἐπὶ μάλλον ὡς ἀγαθὸν &c.] &c. Videtur legisse Perionius, ὡς ἀγαθὸν μὴ εἶναι. Legimus item linea sequente: τὸν καθ' ἑαυτὸν εἶναι.

P. 62. ἀνεροῖσι κείνοις ἀσμάτων] Indiligentes hic sunt Ferrarius, & Perionius. Verte: Quam attentos nos præbetis ad iudicandis camionibus.

P. 63. τὸ πᾶν ὑποδοχίας ἐπιτελεῖσθαι ἕχοντες ἄδελφους] Videtur legisse Ferrarius, ἀπο λόγου. Sequere Perionium: qui nullum defensionis relictum habetis locum.

ὁ γὰρ οὐκ ἔστιν ἡμεῖς] Hinc Tomum tertium auspicatur Ferrarius, nescio cuius fraude deceptus, qui Librum quo usus ipse est, è XXXII Tomis quos in Iohannem scripserat Origenes, novem duntaxat continentem, in Tomos XXXII dispescuerat: nos Cod. Regij divisionem, quæ vera & genuina est, in Græco contextu repræsentavimus. Hæc vero tractantur accuratius in Origenianis.

P. 65. οἱ ὡς τὸ τοῖς ἀνθρώποις ποιῶντες] Male Ferrario hæc intellecta sunt: recte Perionius: qui apud homines pastores sunt.

P. 67. ἕως ἕως ποτ' αὖ] Ferrarius legebat, ἕως.

P. 68. ἢ δὴ κατακέλευται καὶ ἐπιθεῖν, &c.] Locus æger quem sic fortasse non infeliciter curaveris: καὶ ἐπιθεῖν ὡς τὸ ἐπιθεῖν καὶ ἐπιθεῖν, ἢ ἀνθρώποις ὁμοίως ἢ ὡς φῶς ut sit sensus: Dicentes, propterea quod dicitur, Lux hominum, non iam ideo excludi, aliorum quoque hominibus præstantiorum, vel hominibus similitum, veluti lucem esse: Angelorum nempe, qui in Christum, & Christi mysteria desiderant prospicere.

P. 69. ἐπὶ δὲ καὶ ἡλίου θεός] Ferrarius, & Perionius reddunt, Solis: verte, Deum Eliæ. At contra p. 17. in Iohann. pro ἡλίου, Solis, vertebat Ferrarius, Eliæ.

ὡς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπορεύονται, &c.] Observavimus supra ad Origenis Tom. 12. in Matth. unum hoc fuisse ex eius dogmatibus, homines sanctos Angelos esse.

Θεοὶ οὖν οὗτοι εἰσὶν ἄγγελοι, &c.] Et hoc loco, & præcedentibus, Angelis & homini-

bus unam eandemque naturam videtur Origenes tribuere. Huius super ea re doctrinam fusc in Origenianis expendimus.

ὁ μὲν περὶ οὗτο, &c.] Hinc ansam calum. P. 70.

niandi Origenis arripit minime posse monet Ferrarius; non enim Patrem eiusdem esse substantiæ ac Filium negare hic Adamantium, quod multis ipse alioqui locis aperte docet; sed inficiari ex hoc loco id colligi posse. At lucem tamen quæ lucet in tenebris, Christum nempe qui in mundum venit, & naturam humanam induit, à luce illa, quæ non in tenebris lucet, Patre videlicet separat; & inferiorem statuit; ait enim: ὁ δὲ λόγος ὁ πατὴρ τῆς ἀληθείας διὸς πλείων ἐστὶ καὶ μείζων ἀλήθεια, & ὁ πατὴρ αὐτὸς σοφίας κρείττων ἐστὶ καὶ διαφέρων, ἢ σοφία, ὅτι οὗτος καθ' ἑαυτὸν εἶναι ὡς ἀληθινόν. Vide & quæ sequuntur. Sed de his iam supra in Origenianis.

ὁ δὲ λόγος ὁ πατὴρ, &c.] Verte: Quæ portio- ne autem Deus Veritatis Pater, amplior est & maior Veritas, & cum sit pater Sapientie, melior est & præstantior, quæ est Sapientia; eadem portione superat, lucem esse veram. Hæc paulo aliter legit Ferrarius; inequit autem pro more suo perionius.

ὡς ἐστὶν ἡμεῖς τὸν ὡς αἰώνιον, &c.] Valenti- P. 71. nianos, eorumque confectaneos intellige, qui hæc ἄβυσσος νεανύματα è platoniciis Ideis, & poetarum Græcorum Theologia confinxerunt.

τὸ εὐαγγέλιον καλυμμένον σκοτίας, ἀδὲ, &c.] Plane corrupta hæc sunt, quæ sic restituras: τὸ εὐαγγέλιον καλυμμένον σκοτίας ὑποδοχίαν ἀδελφῶν ἢ ἀνθρώπων, &c. Atque hæc ita legi velim ad oram, ubi peperam vocem ἀνθρώπων, voci σκοτίας Typographus subiecit. Præviit huic emendationi Ferrarius, quem sic legisse ex ipsius interpretatione coniecere est.

ἐστὶ δὲ τὸν τὸ εὐαγγέλιον ἀνθρώπων, &c.] Redde: Contingit enim, ut qui lucem hominum possederit, & splendorum eius participis fuerit, opera lucis perficiat, & illustratus scientie lucem cognoscat: idem pari ratione ex contrariis existimandum est, pravus videlicet actionibus & scientia, quæ opinionione quidem sit, revera non sit, rationem habentibus tenebrarum.

ἔμπροσθεν ἡμεῶν, &c.] Valentiniani ni- P. 74. mirum, Cerdoniani, & Marcionista.

ἀποφάσκει πάντι τὸν νοσηρὸν φῶς] Recte P. 73. Perionius: Omnibus qui lux fuerint, nuntiare.

ἕνα καὶ ὁ ἰωάννης ἀποστόλων, &c.] Hominum enim animas de cælo peti credidit Origenes; at illas hominum sanctitate nobilium ipsos esse Angelos; ut alias sæpe nobis observatum est.

ἕως ἕως ὁ λόγος ὁ μείζων ἢ ἡμεῖς] Marth. P. 76. II. 14. αὐτὸς ἐστὶν ἡλίου ὁ μείζων ἢ ἡμεῖς, quem-

m habet
...
Ita C. R.
...
Solus
...
Marcio
...
Voca-
...
P. 69.
...
Hæc
...
Valen-
...
edisse
...
iuno

quum hæc scriberet Origenes : sic enim ipse supra p. 3. in Ioh. affatur Ambrosium :

P. 88.

ἡ μὲν οὐλοῦσα τῷ &c.] Aliter locus hic interpungitur in Vulgatis ἡ δ' editionibus.

παλινοῦν μωσία εἶπεν , &c.] Hoc etiam argumento , præter alia , probare possumus alterutrum & Commentariis in Iob Origeni vulgo tributis supposititium esse , cum posterius à Perionio interpretatum Mossem librum Iobi scripsisse ; prius vero Ebraice convertisse doceat.

ἔσω ἢ κ' διωτεῖται , &c.] Eam admittit Origenes Hom. 7. in Iosue : *Petrus etiam duabus Epistolarum suarum personat tubis*, Eusebius lib. 3. Hist. cap. 3. τὴν δὲ φωνήν αὐτοῦ (πῆχυν) διωτεῖται , καὶ ἐκδιδόντων ἑαυτῶν παρὰ τὴν φωνήν ἑαυτῶν δὲ πολλοὺς χρονοῦσιν φανείσα , καὶ τῶν ἀλλῶν ἰσχυρότερον φωνῶν . Quæ vero secunda appellatur , eam quidem inter sacros Novi Testamenti libros positam non esse à maioribus accepimus . Sed tamen cum nullis esse videretur quam plurimis , una cum reliquis sacre Scripturæ libris studiose lectissima est : & cap. 25. τῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἁγίων , γραμμάτων δ' ἂν ἡμῶν ὅτι πολλοὶ , ἢ λογοῦσιν ἰακώβου φησίν , καὶ ἡ ἰδέσθαι . ἢ τὴν πῆχυν διωτεῖται ἐπιστολῆ , καὶ ἡ δυνατὸν εἶναι διωτεῖται καὶ τῶν ἰσχυρῶν . Ex his vero quæ in dubium revocantur , à multis tamen commemorari videmus , est Epistola quæ dicitur Iacobi , & quæ Iude , & secunda Petri ; Iohannis item altera & tertia .

ἔτι δ' πάντες οὐκ ἔγνωσαν ἔξ] Origenes Homil. 7. in Ios. Addit nihilominus adhuc & Iohannes tuba canere per Epistolas suas : & Eusebius loco proxime laudato .

P. 89.

ἔπειτα ἰσχυροῦσιν] Id fecuti sunt Syrus & Arabs . Reliqui Interpretes legerunt , χρονοῦσιν μου . quod ad idem recidit , nam qui verba facturi erant , manu sibi audientiam faciebant , ut recte Tarinus adnotavit ; cuius observationi hoc adde , significationem illam erectis primoribus digitis tribus , pollice , indice , & medio ; conclusis medico , & auriculari fieri solitam . Hoc gestu cum populum alloquerentur Episcopi , eodem ipsi benedicebant & Saluatorio , qui mos ad hæc tempora deductus est .

ὡς πεθονκώς] Verte , ut pote mortuus . ὡς πᾶς δὴ τῶν δόξων , &c.] Eadem habebat Petavianus ille Codex Holmienfis , quæ representavit Tarinus , ea nimirum : λόγον ἐνταῦθα τῶν δόξων (γρ . ἢ . quod in Petaviano desiderabatur) τὸν ἰσχυρῶν τῶν φωνῶν , ἀμάρτης γὰρ ἐστὶν ὁ ἡθεός . ἀλλὰ τὴν ἀπὸ ἀπὸ λόγον ἐκ ποιητῶν διαφωτιστικῶν συγκαταβύβων , ὅ ἐ ἄντις τῶν φωνῶν ὁμοιωμάτων (Pet . ὁμῶνυμος) ἐκ ἀρχῆς φωνῶν τῶν δόξων λ . γρ .) Eadem quoque ad oram suæ Interpretationis Genebrardus exhibuit Latine ita conversa : Verbum hic Dei essentiale

me intelligas (expert enim patium est , tanquam Deus) sed Verbum quod de ipso existit & variis contemplationibus compositum , quod etiam cum priore illo nomine communicans , in principio apud Deum fuisse dicitur .

ἀδελφῶν τῶν ἀσθενῶν] Non omnia , sed P. 91. Matthæi , Marci , & Iohannis . Lucæ autem Evangelium admittebant quidem , sed ita ut à Dictatore suo Marcione interpolatum fuerat . Epiphanius Har. 42. cap. 9. 10.

αὐτὸς τοῦ ἀποκατὰ τῶν &c.] Ambrosium P. 92. alloquitur , qui cum Valentiniana hæresi esset infectus , virus illud Origenis cura evomuit , & saniolem doctrinam amplexus est .

ἐν ὁδοῖς & νηυσὶ ἀνοδοῦσιν] Id est , sereno tempore & tranquillo . Male Ferrarius , & Perionius .

καὶ τῶν * ἀπὸ γούρας , &c.] Legit Ferrarius : τὸς ἑσθρα γούρας . Petita hæc sunt ex Apocrypho Efdra libro tertio , cap. 3. & Iosepho Antiq. lib. 11. cap. 14.

ἵνα μὴ ἐμποδίζώμεθα τὸν τῶν θεοσεβούντων] Lege , ἐμπόδιζώμεθα . Vid. Luc. 14. 29.

καὶ μὲν γὰρ τὸ πνεῦμα τοῦ &c.] Meminit loci huius Eusebius lib. Hist. 6. cap. 24. unde discas quinque priores Origenis in Iohannem Tomos Alexandro imperante fuisse lucubratos Quod autem sex Tomos in Iohannem Alexandria tum scriptos fuisse prodit Nicephorus , sic intelligito , quinque priores tomos absolutos fuisse , sextum inchoatum ; quem denuo exorditi necesse habuit , quod priorem scriptiorem Alexandria discedens secum non asportasset . Id ipse de se scribit Origenes paulo inferius .

Niceph. lib. 3. cap. 15.

εἰ κ' ἢ τῶν ἀλλήλων ἀφ' ἑαυτοῦ , &c.] Nimirum postquam Cæsarea & ex Achaia rediit , Presbyterij gradum iam assecutus , Demetrium multis de causis infensum expertus est , uti diximus in Origenianis . Fallitur sane Ferrarius , qui Maximini in Christianos διωκτῶν hic significari pertendit ; deceptus nimirum loco Eusebij altero , qui est lib. 6. cap. 28. ubi Tomo 22. Origenis in Iohannem Maximini persecutionem commemorari tradit Eusebius : ex quibus palam extat operis illius partem Alexandri temporibus reliquam Maximini , Successorumve fuisse lucubratam .

ἐκ τῶν ἐπιποθόντων φωνῶν ἰσχυρῶν , &c.] Cum enim gravissima in eum iracundia exarsisset Demetrius Alexandrinus Episcopus , Alexandria migravit , Cæsarea sedem posuit .

ἔπειτα τῶν ἐκ τῶν πνευματικῶν , &c.] Demetrium intellige , qui Episcoporum Ægypti Synodum adversus Origenem collegit , eumque literis passim difeminatis traducere conatus est .

ἔπε τὸ τὰ φωνῶν τῶν δόξων ἡμῶν &c.] Hinc N ij

ab aliis
gendum, P. 88.
mmaticæ
ndo Ori-
ro fabulis
P. 89.
Chall.
us, & H.
ione vo-
Cypria-
sta vero
n Marty-
ginati vel
quoc gra-
sum pra-
am Mar-
Auctor
cap. 6.
ne id est
erionius,
perver-
prie apud
ortem of-
unt , con-
opellarent,
ferio testi-
a Orige-
c.] Hæc P. 88.
n Orige-
de Stoica
in Ze-
reus τῶν
αὐτῶν
ἐκ τῶν
ἐκ τῶν
ἐκ τῶν
ἐκ τῶν
c.] Vide P. 87.
7. super
Petaviano P. 87.
vidimus,
quæ in
scilicet:
ἐκ τῶν
Alexandria
brofius.

apparet reliquam hanc Commentariorum in Iohannem partem tum scriptam fuisse, quum Alexandria Origenes discessisset. Sed hæc in Origenianis disputata sunt.

P. 95. εἰ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐκζητήσατο, &c.] Hæc mendis obfita sunt; videtur legisse Ferrarius: εἰ γὰρ οὐκ ἔστιν τὸ παρὸς, ὡς ἰδέναι ὁ δὲ πρὸς τοῦ θεοῦ ἔστιν ἡ ἀποστολή. ἀποστολῆς δὲ ἐκζητήσατο.

ἴσως τὰ ὄτα ἐν τῇ καρδίᾳ, &c.] Redde: quum is solus qui aures habet, sermones Iesu audire paratus sit.

P. 97. εἰ ἄρα οὐκ ἔστιν ἀποπνευσθῆσθαι, &c.] Locus videtur hiuleus. Legendum fortasse: εἰ ἔτιος δὲ ἀποπνευσθῆσθαι.

P. 98. ἔτιος δὲ πᾶσι ἔμῳ, &c.] Ferrarius: rursus sanio alij duo: videtur aliter legisse. Paulo inferius adde, ἢ, ante, ἠνεκωκότα, & postmodum, ὅτι οἱ δὲ διὸ ἐπεθύμησεν, lege, ἢ ἐπεθύμησεν.

P. 104. πᾶσι τῶν ἰουδαίων, &c.] Origenes in Matth. 14. λέγει δὲ ἅπασαν τὴν πρὸς μεταστροφῆς αἰσθητικῆς γὰρ ἡμετέρας ἐν τῷ ἑσθῆ καὶ ποτὶ τῶν ἰουδαίων, ἀφ' ἧς φόνου τὸ ποτὶ ἰουδαίῳ ἐν ἡρώδῃ ἡρώδῃ, & ἐκ νεκρῶν ἐκλυθῆναι εἰς τὸν θάνατον, ὡς ἰουδαίῳ. Vide locum integrum. πᾶσι τῶν ἰουδαίων.] Vulgo legitur apud τοὺς ἑσθῆ τὸ ἀνέστηκα. Vide Flamin. Nobilium.

ἔτιος δὲ πρὸς ἐκκλησιαστικὸς τὸν ἀπὸ τῆς μεταστροφῆς, &c.] Origenes in Matth. 15. ἀλλοί μὲν ἂν ὑπολαμβάνεταισαν ἕξοι τὸ ἐκκλησιαστικὸν λόγον μεταβαλεῖν τῆς ἡλικίας ὅπου σωματικῶν αἰσθητικῶν ἐπὶ σωματικῶν κωμῆ καὶ τὴν ἡλικίαν, &c. & in Matth. 17. ἡλικίας ἂν ὁ ἰουδαίος ἢ ἡλικίαν ἡλικίαν, ἀλλὰ ἡλικίαν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἡλικίαν, ἢ πᾶσι ἂν ἡλικίαν τὸν ἐκκλησιαστικὸν λόγον.

P. 105. ἀνεκωκότα δὲ ἐπὶ τῆς παρῆς, &c.] Hæc sinistre accepit Ferrarius, vel aliter certe legit: audiendus Perionius, qui sic vertit: Satis magnam vim habebit nunc ad persuadendum quidem virtutem disferre à Spiritu, illud: spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obambabit tibi.

P. 107. ἐκκεῖται ὁ τὸ πρὸς, &c.] Ferrarius legebat: ἐκκεῖται ὁ τὸ πρὸς τῶν λόγων. Perionius autem: ἐκκεῖται ὁ τὸ πρὸς τῶν λόγων inter qua Lector arbiter sedeat.

ἄπο αὐτοῦ, ἢ τὸ, &c.] Videtur hic aliquid desiderari, quod respondeat his Ferrarii verbis, facile erat.

P. 108. καὶ εἰ ἀνομιῶν τῶν λόγων, &c.] Origenes Homil. 2. in Cantic. Sed & illud requiritur, utrum semel tantum corpore induatur (anima) & id postmodum depositum ultra non querat; an eum semel susceptum desuerit, iterum assumat; & si secundo sumptum semper habeat, an aliquando iterum abiciat. Et si quidem secundum auctoritatem Scripturarum consummatio imminet mundi, & corruptibilis status hic incorruptibi-

lem mutabitur, ambiguum non videri quod in presentis vite statum secundo aut tertio in corpus venire non possit. Nam si recipitur hoc, necessario sequitur ut huiusmodi successibus consequentibus finem nesciat mundus. Consuli quoque velim qua ab eodem Tom. 13. in Matth. 17. 10. scripta sunt: maxime vero nostra Origeniana, in quibus id argumentum luculenter persequimur.

ὡς ἀπ' εἰ ἰουδαίος, &c.] Legendum, ὡς ἀπ' εἰ ἰουδαίος, &c.] P. 109.

διότι καὶ ἐπιπλοῦσε ἅμα τοῖς ὁμοίοις, &c.] P. 111. Lege, ἐπιπλοῦσε, cum C. R. & utroque Interprete. Id pervertit Typographus. Ceterum hic ineptit Ferrarius: Recte Perionius: itaque cum similibus huiusmodi vir obijungatur.

μη ἐκκλησίας μὴ ἀεστεῖα] Ita mendose P. 112. Cod. Reg. & Perionius. Locus petitus est ἐ Prov. 4. 27. μη ἐκκλησίας εἰς τὰ θεῖα, μητὶ εἰς τὰ ἀριστερά.

ἑλῶν πρὸς ἡρώδῃ, &c.] Luxata hæc P. 114. sunt in Cod. Regio. pro, ἑλῶν, habet, ἑλῶν: pro, ἡρώδῃ, habet, ἡρώδῃ. Deinde pro, ἡρώδῃ, habet, ἡρώδῃ. Ferrarius videtur legisse, ἡρώδῃ, & ἡρώδῃ, vel quid simile.

οἱ δὲ τὸ καὶ ἀποπνευσθῆσθαι, &c.] Hæc non coherent, & hiulca sunt, id quod ex Ferrarii interpretatione recte intelligas. Perionius vero qui verba aliquando, sententiam vix unquam assequitur, luxata pro fanis habet, neque veris falsa seponit.

οἱ δὲ φαρισαῖοι, ἀπὸ, &c.] Origenes Tract. P. 115, 24. in Matth. Qui autem majus aliquid proficientes dividunt scipfos quasi meliores à multis, secundum hoc Pharisæi dicuntur, qui interpretantur, Divisi & segregati, & Tract. 26. Quales fuerunt & Pharisæi, qui recte Pharisæi sunt appellati, id est Præcisi, qui spiritalia Prophetarum à corporali historia præciderunt. Hieronymus adverb. Lucifer. cap. 8. Pharisæi à Iudeis divisi propter quasdam observationes superfluas, nomen quoque à dissidio susceperunt. A πρὸς, separavit. De seditioso & perveraci eorum ingenio vide Ioseph. Antiq. lib. 17. cap. 3.

παρῆσθε δὲ τὸ τῶν φαρισαίων ἀπὸ αὐτοῦ λόγου] P. 116. Codicis Reg. sphalmata integra proferimus, sed qua facili negotio ita emendaveris: παρῆσθε ἢ τὸν τῶν φαρισαίων ἀπὸ αὐτοῦ λόγου.

ἐπὶ δὲ ἀναγκῆς, &c.] Hieronym. in Ma-P. 117: lach. 3.

ὅτι παρῆσθε τὸ ὄμμα] Ita Cod. Reg. quem affectatur Perionius: at Ferrarius, quod citavit Iohannes: recte, nam Iohannes habet 1. 23. ἀδυνατῶν, Marcus autem 1. 3. ἐπιμυσταπ, ut ea quæ sequuntur apud Origenem, id evincunt. Videtur tamen Ferrarius emendasse Origenem; quem Marcus pro Iohanne laudasse crediderim; quemadmodum infra p. 121. Lucam pro Marco laudavit.

εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, &c.] Ferrarius

ὡς ἔστι μὴ ἀπειροβαρῆς
 ἀλλ' ἂν πρὸς ἑαυτὸν πρὸς τὸν ἑαυτὸν, &c.] Luxata
 hæc sunt, nos ab ulcere unguem abstinui-
 mus: unum tamen affirmaverim, loci sen-
 sum non cepisse Ferrarium, qui talis est:
 Quamvis sexcenta alia signa ostendere po-
 terat Christus, attamen ad illud, Quia hæc
 facis? ea quæ ad Templum pertinebant
 convenienter respondit, pro aliis signis
 quæ Templum minime spectabant. Inde li-
 quet negandi particulam, quam admisit Pe-
 rionius, sententiam labefactare; sic enim
 ille: *Esti enim innumerabilia etiam alia signa
 ostendere poterat, non tamen ad illud, Quia hæc
 facis? ea quæ ad Templum pertinebant honeste pro
 aliis signis, præter ea quæ ad Templum refereban-
 tur, respondisset. Non absurde igitur pro, ἀλλ'
 ἂν πρὸς, quæ totam periodum conturbant,
 legas, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸν, vel quid simile.*

P. 186. ἔστι ὁσπασθεὶς εἰς τὸν ἅλω, &c.] Perionius
 legit, ὁσπ ἁπλοῦς. Ferrarius, ὁσπ ἁπλοῦς, quod
 probo.

ὁσπ τὸ ἐκ τῶν ἁπλοῦς] Ferrarius legit, ὁσπ τῶν. Pe-
 rionius, ὁσπ τῶν.
 ἀλλ' ἐν, ἢ μὴ ὡς ἀπὸ τῶν, ἀλλὰ καὶ, &c.] Ita
 Cod. Reg. & Perionius, neque aliam lectio-
 nem ratio patitur. Male ergo legebat Fer-
 rarius: ἀλλ' ἐν μὴ ὡς ἀπὸ τῶν.

P. 187. ἰσμε μὲν ἵσμεν τὰ &c.] Distorta hæc sunt,
 quæ sic digerenda erant: ἰσμε μὲν ἵσμεν τὰ
 ἐν τῷ ἵσμεν, ἢ μὴ ὡς ἀπὸ τῶν ἀναγεγραμμένα
 διαβαλλόμενα τῶν ἱσμεν, &c.

P. 188. ἐν μὲν νεοστῶν] Lege, ἱσμε. Hoc est Ebraice
 n, veteris mensis Ebraici nomen, qui Ijar
 Iudaico responderet. Vide Ioseph. Antiq. lib.
 8. cap. 2. n. 3.

P. 189. καὶ τὸν εἰ ἀριθμὸν, εἰς τὸν, &c.] Perperam
 accepit hunc locum Ferrarius, quem me-
 lius interpretantem Perionium audiamus:
 ac sex numerum ad materiam, id est ad effectiōnem
 refert; quadraginta autem numerum, qui est qua-
 teratio, qui, ut ait, copulari, connectique non potest,
 ad inflationem, semenque inflationi. Vox autem
 ἑμπερικία quam neuter intellexit, locū ha-
 bet in re medica, ubi agitur de formatione
 foetus, quemadmodum & ζύσημα.

ἐν τοῖς ἀριθμοῖς εἰς τὸν νεόν, &c.] Ita
 Cod. Reg. quem secutus est Perionius, ubi
 scribendum, ἢ νεοστῶν. Verior tamen
 Ferrarij lectio: ἐν τοῖς νεοστῶν, vel, νεοστῶν-
 ἁπλοῦς.

εἰς τὸ σῶμα τῆς ἡσ, &c.] Ita Cod. R. men-
 dose. Perionius legit, εἰς τὸ σῶμα, quod per
 mihi placet: videtur legisse Ferrarius: εἰς τὸ
 σῶμα τῆς ἡσ νεόν ἀπὸ εἰρησ, &c. quod non
 displicet.

κατὰ τὴν ἑσθὴν τὸ σῶμα] Cod. Reg. ἀπὸ τῆς
 πλῆν ἐν τῷ περὶ τῆς, &c.] Totam hanc pe-
 ricopen, satis quidem intricatam, interpre-
 tationibus suis foedarunt Perionius & Fer-
 rarius: cuius hæc mihi videtur esse senten-

tia: *Ceterum in huiusmodi rebus persuasum ha-
 bentes ad Dei sapientiam pertinere proprietates ex-
 plicare divinitus inspiratae Scripturae, quæ sapien-
 tiam docet in mysterio reconditam, quam nullus
 Principum sæculi huius cognovit; cum id præferim
 naturæ humanæ captum superet. Vocem νεο-
 στῶν expungebat Perionius, sed malim in-
 terpretationem ad libri scripturam ac-
 commodare, quam temere receptam veterum
 Codicum lectionem convellere.*

ὡς εἰρήνην τὴν ἀπὸ τῆς ἡσ, &c.] Ab Exitu P. 190.
 filiorum Israël, ad initia constitutionis
 Templi annos effluxisse octoginta supra
 quadringentos diserte scriptum est 3. Reg.
 6. 1. nedum quadringentos & triginta, uti
 hic habetur. Iosuum præterea res in Ægy-
 pto administrasse ullas quis unquam prodi-
 dit? Quid hoc denique monstri est, triginta
 annos à Testamento Dei ab Abrahamo sus-
 cepto, ad Legem Moysi traditam interces-
 sisse; cum annorum triginta & quadrin-
 gentorum spatium Paulus interponat, Gal.
 3. 17. ex eo quod habetur Exod. 10. 40? Si
 huic igitur loco medicinam facere veli-
 mus, ita subducenda sunt rationes, ut du-
 plex annorum summa, eorum scilicet qui à
 Testamento tradito ad Exitum filiorum Is-
 rael, seu Legem positam (eodem quippe
 hæc anno contigerunt) quique ab Exitu
 ad extructionem Templi præterierunt, du-
 plicem numerum Sabbaticum det, septin-
 gentorum videlicet, & septuaginta anno-
 rum. Ac posteriorem quidem, ab Exitu ad
 extructionem Templi, quadringentorum
 & octoginta annorum esse proditur 3. Reg.
 6. 1. juxta Ebraicum exemplar, quod reli-
 qui fere Interpretes secuti sunt; unis exce-
 ptis LXX Senibus, quos affectatus est Ori-
 genes: at illi sic habent: καὶ ἐβλήθη ἐν τῷ πε-
 σαμμοσῶ καὶ πεψαμοσῶ ἐπὶ τῆς ἡσόδου, &c.
 Complut. editio: ἱδνημοσῶ. Certe Melchior
 Canus lib. XI. De locis Theol. numerum
 illum à librariis, ut fere fit, esse corruptum
 multis probat: & revera, si numeros accu-
 rate ponere volueris, ex aliis Scripturæ lo-
 cis facile comperies lectionem illam stare
 non posse. Verisimile igitur mihi fit legisse
 Origenem: ἐν τῷ πεσαμμοσῶ καὶ ἱδνημοσῶ,
 & inde loco hoc quem tractamus, scripsit-
 se: ἱδνημοσῶ καὶ πεσαμμοσῶ. Quæ sequuntur
 apud eum: καὶ τῶν ἡσ τὴν ἀγροπῶν οἰκοδομηθέν-
 των μὴ ἰσοῦ ἔλ' ἐπὶ τῆς, &c. manifesto sunt
 vitiosa. Ea sic reparari possunt. Cod. Re-
 gius habet, μὴ ἰδ. ita legerunt Perionius, &
 Ferrarius, & ita scripserat indoctus libra-
 rius, ἰδ pro ἰσοῦ positum existimans, more
 ταχρηθῶσαν, quibus id nominis ita contra-
 here solitum est. At plane scripsit Origenes:
 μετὰ ἢ καὶ ἔπ' ἐπὶ, hoc est quod habetur Gal. 3.
 17. μὴ ἔπ' ἐπὶ πεψαμμοσῶ καὶ ἱδνημοσῶ. Atqui hæc duæ
 summae in unum compositæ duplicem nu-

merum sabbaticum dabunt, septingentorum nempe annorum & septuaginta. Hic mentem Origenis & scripturam perscrutatur, quæ rectane sit, & Chronologicis computationibus consona, huius artis magistris disquirendum permitto. Vnum Iosephi locum, unde de eo existimari possit, proferam ex lib. 8. Antiq. cap. 2. n. 3. πικρὸν οἰκοδομίας τῶ καὶ σολομῶν ἤρξατο, πικρὸν γὰρ τῆς βασιλείας ἔτος ἔχον μὲν δυνάτω, ἐν μεταδόνας μὲν ἀρτεμισίων καθόσον, ἔβραιοι δὲ ἴαρ, μὲν ἐν πεντακόσια ἔθρονήκοιτα καὶ δύο τῆς ἀπὸ αἰγύπτου τῆς ἰσραηλινῆς ἐξόδου. μὲν δὲ χίλια ἔθρονήκοιτα ἀβραμῶν εἰς τὴν χαναανίαν ἐκ τῆς μεσοταλαιμίας ἀφ᾽ ἑσῶς. Exorsusque est Solomon fabricam hanc anno regni sui quanto, secundo mense, quem Macedones Artemisium vocant, Iar vero Hebraei, annis quingentis nonaginta duobus postquam Iraelita Egypto excesserant: mille & vicinij annis post Abrahami ex Mesopotamica regione in Chananaeam migrationem.

P. 191. ὁ δὲ δαδὶ μὲν ὄριζα ἐπὶ σωματῶν, &c.] Vndecimo anno ab auspicio Salomonis regno, octavo à jactis Templi fundamentis: septennio quippe ingens illa ædificij moles absoluta est. Ioseph. lib. 8. Antiq. cap. 2. n. 4. & 5.

αἶσα γὰρ οἱ τῆς βασιλείας ἦν, &c.] LXX scripserunt: καὶ ἐπελέκτισαν οἱ υἱοὶ σαλωμῶν, καὶ οἱ υἱοὶ χειρῶν. Fefellit eos vox, να, qua habetur 3. Reg. 5. 18. unde locus ille τῆς ὀδε promptus est; vocabulum quippe illud pro punctorum varietate vel, filios, vel, edificatores, significat.

P. 192. πνεῖοι γὰρ ἰμυλωδῶν; σωμαζοτες] Vide Nos supra ad Origenis Comment. in Matth. 15. 21. p. 256.

P. 193. γραμμάς, καὶ ἰσραηλῆας] Ferrarius pro, γραμμάς, legebat, γραμμάς. αἷς σισαμῶνας ἀπὸ πῆν, &c.] Perionius legit, σισαμῶνας, sed omnino legendum, αἷς ἰσραηλῆας.

P. 194. ἐν βασιλείᾳ θενοῖα] Ita restituendos judicavimus perverfos Codicis Reg. apices.

P. 195. παρεκδιξάμενοι τὸ ἐν τῶ, &c.] Recte Perionius: qui perperam acceperunt illud quod, &c. Male Ferrarius.

καὶ γὰρ μακαριώτατος ἐστὶν, &c.] Supplendum φησὶ, quod fortasse supplendum reliquit Origenes, vel librarius pratermisit. ἰδὲν δὲ τῶ τῶ] Legendum fortasse, ἰδὲν δὲ δὲ τῶ τῶ. Alioqui non constabit sensus.

P. 197. γραμμάτων ἔστιν παρὰ τῶν] Ferrarius legit γραμμάτων, quod mihi probatur. Quod sequitur: τὸ ἀπὸ ἰσραηλῆας τῶν γραμμάτων, mendi mihi valde suspectum est.

P. 198. ἴσως μὲν ἀνέδειξε σοι] Ita Cod. Reg. Correxerit Perionius, ἀνέδειξε σοι, sed ad veram lectionem digitorum intendit Ferrarius: ἴσως μὲν ἀνέδειξε σοι.

P. 199. ἑπιμαρτυρομένη ἡμέρα] Exod. 16. 1. Ebrai-

cum exemplar, & Interpretationes omnes habent, ἐπιμαρτυρομένη.

ὅταν ἔποι λόγοι] Ita Cod. Reg. cuius vi. P. 200. tium sarcire Oedipi est.

ὁ μεταλαμβάνων ἐστὶν εὐδός] Particulam negandi agnoscit Perionius ex auctoritate Codicis Reg. totoque hoc loco turpiter fedat. Ferrarius repudiat τὸ, ἐ, in quo eum sequimur. Nec absurde fortasse scripseris: ὁ μεταλαμβάνων ἐστὶν, φησὶ, βέδος.

ἀπὸ τῶν ὅσων ἐπαπαύσατο τὰ ἐργα, &c.] Hunc locum ita restituumus: ἀπὸ τῶν ὅσων ἐπαπαύσατο, καὶ ἐργα ἐν τῶν ἀπὸ τῶν ἐργαζομένων κατὰ τὴν, &c.

τὰ δὲ ἐκ τῆς ἰσραηλῆας] Hunc P. 201. locum cum aliis excutimus alibi, ut Origenis de Filij dignitate sententiam exploremus.

καὶ τὰ ἐκ τῆς πεινήσεως καὶ διψήσεως δὲ πρὸς εὐχρηστοσύνην, &c.] Legendum fortasse: καὶ τὰ ἐκ τῆς πεινήσεως καὶ διψήσεως δὲ ἡμᾶς τὴν διψήσεως. Quam vero lectionem secutus est Ferrarius, perverfa erat, ut ex inepta interpretatione conijcimus.

καὶ τὰ ἐκ τῆς πεινήσεως, &c.] Videtur legisse Ferrarius: καὶ τὰ ἐκ τῆς πεινήσεως καὶ διψήσεως δὲ ἡμᾶς τὴν διψήσεως. at ne sic quidem sensus constat. Ego quidem comma istud libenter induxerim.

ἀπὸ τῶν ὅσων ἐπαπαύσατο τὰ ἐργα, &c.] Notent Grammatici postremam hanc vocem, quasi ab ἀνεπίστα, nisi fortasse locus corruptus sit, & legendum sit fortasse, ἀνεπίστα, vel, ἀνεπίστα.

ὡς τὴν καὶ τὸ πολλὰ ἐσθίειν, &c.] Hæc nobis representat Cod. Reg. quem fere sequitur Perionius, & ita vertit: ita ut hoc ἰσθί multa pericula eventiant plerique qui plurimum, ut qui in haurienda aqua ex fonte Jacob, exercitati sunt: pro, αἱ τὴν, legit, ὅτε, & post, ἐσθίειν, supplet, σιμβόλαι, vel legit, πρὸς τὸν ὡς πεινῶναι ὡς ἐπιπείθειν ἐργαζομένων, vel quid simile. At aliam penitus lectionem sequebatur Ferrarius, quam conjectura assequi promptum non est.

εἶτ' ἄδως φησὶ] Hæc ita concepta erant P. 204. in Cod. Reg. εἶτ' ἄδως φησὶ. Vertit Perionius: cum statim dicat: at in Ferrarij interpretatione non comparant. Lego, εἶτ' ἄδως φησὶ.

τὸ λεγομένης ζώτης ὕδατος] Ita Cod. Reg. P. 206. & Perionius; sed sensus repugnat. Legit Ferrarius, λεγομένης ἰακώβ φησὶας, quod verum est.

τὸ πληροματῆς ἐστὶν, &c.] Et paulo post, καὶ τὸ πληροματῆς ἐστὶν αἰών. De Pleromate supra diximus ad pag. 182. Comment. in Iohann. De Eone Irenæus, Tertullianus, & Epiphanius passim.

διελθῆναι αὐτῆς] Lege, διελθῆναι αὐτῆς, P. 207. ut is fit loci sensus: Mulier illa servatorem agnoscere non valens, & pro Propheta ipsum habens, postquam ab eo convicta est adulterij, per-

Exitu P. 195. aionis supra Reg. a, uti Egi. prod. inginta no sus. cerce. admi. t, Gal. 4. 0: Si e veli. ut du. ut qui à um li. quippe Exitu it, da. septim. anno. titu ad totum Reg. d reli. exce. t Ori. g. no. &c. chior erum xum accu. re Jo. stare gulle nos. p. p. f. ancur in. d. i. sunt. Re. us, & libra. more intra. enes: Gal. 3. e dua a nu.

versas eorum exprimit opiniones, & hareses, qui in Scripturis versantur. Qui ad superiora attenderit, expositionem hanc facile admit- tet. Paulo post pro, καταλιθοθύντας, lege, καταλιθοθύντες.

P. 208. ὅτι ἐπιμύθη, διαμύθη, &c.] Hieronymus De nom. Ebr. Garimim, divisio sive adve- ns. A 172, succidere, scindere.

δὲ καὶ ἄνωτος ἐπιμύθη, διαμύθη, &c.] Hieronymus De nom. Ebr. Ieroboam, dijudicans populum; vel, dijudicans super nos.

σίων, ἑστὶν οὐρανίου πύλου] Hieronymus De nom. Ebr. Sion, specula, vel speculator. 173, monumentum, titulus, specula.

P. 210. οἱ πῶν ὄρω, μὲν τὸν ἑσθλοῦν λόγῳ] Vide Nos ad Commentar. in Matth. 17. p. 312.

ἢ τὸν νόμον αὐτοῦ] Diabolum quippe νομομαχεύματα & constituunt Valentiniani & appellat. Irenæus lib. 1. cap. 2. Epiphanius Har. 31. cap. 19.

P. 211. πολὺ δὲ ἐστὶν αὐτῷ, &c.] Ita Cod. Reg. quem sequitur Perionius his verbis: Nunc quidem

multa verba Heracleonis proferre possum. Malim: Nimitiam quidem nunc esset Heracleonis verba recitare. Ferrarius videtur legisse: πολὺ δὲ κρείττον ἐστὶν, &c. sed Cod. Regij lectionem anteposimus; sequitur enim διότι ἐκόντες ἑσθλοῦ ἡμεῶν, &c.

τὰ ἐπιμαρτυροῦντες περὶ κηρύγματός] De apocrypho hoc libro vide Lactantium lib. 4. cap. 20. & Hieronymum De scriptor. Ecclesiast. & ἐκδοχὰς ἐν τῷ πατρισταίῳ, Clementis Alexandr. Editioni subjectas. & Eusebii lib. 3. Hist. cap. 3.

Clem. Alex. Edit. C. meli. P. 350. 351.

περὶ τῶν ποτε γησιῶν ἐστὶν, &c.] Duplex librorum qui pro sacris proponerentur, ordo fuit; ἢ γησιῶν, cuiusmodi erant quos in Canonem suum Ebraei retulerant, quique erant intra arcam; & ἢ ἀποκρυφῶν. Rursus ἢ ἀποκρυφῶν duplex ordo fuit, ἢ ἀπὸ πλερομῶν, seu μικρῶν, qui admitterentur ab ali- quibus, ab aliis repudiarentur, & dubie essent auctoritatis, cuiusmodi erant Machabæorum libri, Sapientia Sirach, & Salomonis, alijque, quos quamvis in Catalogum suum non contulissent Iudæi, plurimi tamen recipiebant: alter ordo erat ἢ νόθων, quique ab omnibus plane pro confictis & supposititiis habebantur. Priorem divisionem confirmat Hieronymus in Prologo Galeato, & Athanasius, seu quisquis est auctor Indiculi librorum Scripturæ: hi enim quidquid præter γησιῶν est, inter ἀποκρυφῶν recensent. At triplicem illum ordinem, ἢ γησιῶν, ἢ ἀπὸ πλερομῶν, & ἢ μικρῶν sequitur Eusebius Histor. lib. 3. cap. 25. & 31.

μὴ δὲν νοθεύειν αὐτὸν ἐσομενῶν] Perionius ex Cod. Reg. non oportere dinere adorandas res, &c. quæ legitimo sensu carent: optime Ferrarius legit: κατ' ἰσχυρὸν ἐσομενῶν, nam

& paulo post, καὶ ἰουδαίους σέβειν τὸ θεῖον, & paulo superius Iudæorum, & Gentilium frequens est mentio.

καταλιθοθύντας ἀσθενοῦς, καὶ μὲν, καὶ σελῶν] P. 212.

Quoniam in Veteri Lege Dei mandata obijisse sepe legitur Angelus, & quasi ex persona Dei sepe esse locutus, hinc varie disputatum est inter Iudæos, Deusne ille esset, an Angelus. Angelos nullos admittebant Sadducæi, ut est Actor. 23. 8. Eos agnoscebant Pharisei, religionis inter ipsos principes, & arbitri. Cum autem superstitionibus valde dediti essent huius sectæ homines, facile eo delapsi sunt, ut damnosum & veritum Angelis cultum exhiberēt. Atque hæc hæresis apud Phrygas florebat Pauli temporibus, ut intelligitur ex ipsius Epistola ad Colofenses. Sed & multo post in Laodicena Synodo damnata est. Quoniam vero cultus Lunæ, & μὲν venerati sunt Iudæi, dictum facile non est. Isaias cap. 65. v. 11. sic ipsos alloquitur: Et vos qui devoti quistis Dominum, qui obliti estis montem sanctum meum, qui ponitis mensam in Gad, & impletis in Meni libamen. Gad est ἀγαθὸν τῆς γῆς, ut recte intellexit Hieronymus. Ita sumitur Gen. 30. 11. Sortes autem rerum omnium vetustissimi Chaldæi, & Ægyptij Astrologi Syderibus deputabant: & Fortunæ quidem sortem tribuebant Lunæ, ut Dæmonis sortem Soli; & huic res ad animam pertinentes, illi res corporales curæ esse putabant. Vettius Valens lib. 4. Anthologiarum, cap. 5. quod est ἀπὸ τῶν ἀστρονομικῶν ὡς ἀπὸ κληῶν τῆς γῆς καὶ οὐρανοῦ, docet fortem Fortunam, & Dæmonis significare Solem, & Lunam, Lunam quippe esse Fortunam, in potestate habentem corpus & spiritum; Solem vero esse Mentem & Dæmonem, animas ad res gerendas excitantem, & moventem. Id ipsum aliis præterea testimoniis, tum ex Macrobio, tum ex eodem Valente depromtis demonstrat Seldenus Libro De Dis Syris Synt. 1. cap. 1. Quod ait ergo Isaias Iudæos adorare Gad, id est Fortunam, id exponit Lunam Auctor libri quem citat Origenes, quæ fortuna quoque dicitur. Sequitur apud Isaiam: Et impletis Meni libamen. Illud est quod apud Origenem exponitur, καταλιθοθύντας μὲν. Multum hic astuant Interpretes; sed in eo plurimi consentiunt, vocabulo Meni vel Planetas omnes, vel unum ex Planetis signari, quem Mercurium quidam esse coniectant. Mihi autem verisimile sit Solem, qui Mens est, & Dæmon, seu Genius voce Meni significari, ex origine γῆς, quod est numerare, quia Sol temporibus numerandis & dividendis præest. Indidem profudit dictio μὲν. Luna, eadem de causa. In Solis autem & Lunæ adorationem proclives fuerunt Iudæi, iam

Col. 2. 18.

inde ab antiquis temporibus, ut colligitur ex Deuter. 4. 19. Ne forte elevatis oculis ad cælum videas Solem, & Lunam, & omnia astra cæli, & errore deceptus adores ea: & Iob. 31. 26, 27. Si vidi Solem cum fulgeret, & Lunam incendentem clare. Et latatum est in abscondito cor meum, & osculatus sum manum meam ore meo. Atque ea ad Iosiam usque propagata est idololatria, de quo id scriptum est 4. Reg. 23. 11. Abstulit quoque equos quos dederant reges Iuda Soli, in introitu templi Domini, & facies ad Orientem, & adorasse ad ortum Solis. Ex his efficitur probabile non esse Isaiam Fortunæ, hoc est Lunæ cultum Iudæis obiectentem, Solis religionem, cui multo magis dediti erant, fuisse. Præterea eius verba sic exposuerunt Senes Septuaginta: ἐπιμαζόντες τῆ πύργῳ ἐπέπτεον, καὶ πνευστῶτες τοῦ δαίμονιῳ κέρασμο. Hieronymus quippe in Isaia 65. 11. sic ipsos ait reddidisse: Paratis Fortuna mensam, & impletis Dæmoni poculum: & mox: Quodque Septuaginta translulerunt τοῦ δαίμονιῳ, idest Dæmoni; in Hebræico habet ור. Vnde manifestum est corruptam esse vulgatam loci huius lectionem: ἐπιμαζόντες τοῦ δαίμονιῳ ἐπέπτεον, καὶ πνευστῶτες τῆ πύργῳ κέρασμο. Meni igitur iuxta πνεῦ ὅ ἐστ δαίμόνιον. Atqui fors Dæmonis, seu Genij, cuius in tutela ut quisque natus est, vivit, ut ait Censorinus, & natale comes qui temperat astram, ut loquitur Horatius, tribuebatur Soli ab antiquis astronomica disciplina magistris, ut dixi: & Sol ipse Dæmon appellabatur. Macrobius libr. 1. Saturn. cap. 19. Argumentum caducei ad genituram quoque hominum, que genesis appellatur, Aegyptij protendunt, Deos praestites homini nascenti quatuor adesse memorantes, Δαίμονα, Πύργον, Ἥεσπῆ, ἀντίπυλον, & duo priores Solem, & Lunam intelligi volunt; quod Sol auctor spiritus, calor, ac luminis, humana vita genitor & custos est, & ideo nascentis Dæmon, idest, Deus creditur: Luna Πύργον, quia corporum praesul est, que sortitorum varietate iactantur. Firmicus libr. 4. cap. 11. Locum Dæmonis ista ratione colligimus, quam ideo huic libro adsecimus, quia Solis eum esse locum Abraam simili ratione monstravit. Quemadmodum autem pro Luna, sortem ipsi tributam, Fortunam nimirum Propheta expressit; ita ad significantum Solem, sortem Soli deputatam, Dæmonem scilicet, seu Meni notavit. Ex Meni Ebraice prodiit Græcum μῆνι, Dæmon, seu Genius, qui & Sol. Vnde μῆνιες, Æolice μῆνιες, hinc Latinum Manes, qui & Genij. Servius in 6. Æn. v. 743. Ergo Manes Genios dicit, quos cum vita sortimur. Non autem sic vocantur à Manis, quod est bonus,

quod idem scribit Servius 3. in Æn. Ex μῆνι fit μῆνιόδωτες, & contracte, μῆνιαι. Id nomen fuit Patriarchæ Constantinopolitano, ad quem extat celebris Iustiniani Epistolæ non ut vulgo scribitur, Mennas. Sic πολλοὶς contracte, pro πολλοὶόδωτες. sic ἱεμῆς, pro ἱεμῆόδωτες. sic Διδῆς apud Iosephum, pro Διδῆόδω. sic ὀλυμπῆς Rom. 15. pro ὀλυμπῆόδω. Hinc dicti & μῆνιες. Menses, quos curricula suis Sol determinat, quasi sint varij Soles, & Sol puta Ianuarij alius sic à Sole Iunij. Conjecturam nostram penitus firmat Strabo libr. 12. cum ait Cabiris quæ urbs caput est Armeniæ, esse τὸ ἱερόν μῆνιός Φαρνάκου καλούμενον. Templum quod Menis Pharnacis appellatur: tam religiose cultum, ὅσπερ τὸν βασιλικὸν καλούμενον ἕρπον τῶν ἀπέφθικων, πύργου βασιλείας, καὶ μῆνιός Φαρνάκου. Et pro iuramento, quod regium appellatur, haberi voluerunt Fortunam Regis, & Menis Pharnacis. Atqui id Templum Lunæ quoque consecratum erat: ἐστὶ ἡ ἐν τῷ τοῦ σελήνης τὸ ἱερόν, καὶ Δάπυρ τὸ ἐν ἀλβανίαις, καὶ τὸ ἐν φρυγίᾳ, τὸ δὲ τῷ μῆνιός ἐν τῷ ἑμιονίμω τόπῳ, καὶ τὸ τῷ ἀσκαίῳ τὸ πρὸς τῆ ἀποχρίᾳ ἢ πρὸς ποταμῶν, καὶ τὸ ἐν τῇ γῶρᾳ τῆ ἀποχρίων. Est autem hoc quoque Templum Lunæ, quemadmodum & illud quod est in Albanis, & quod in Phrygia, & illud Menis, quod est in loco cognomine: & illud Ascæi apud Antiochiam que est ad Pissidiam, & illud quod est in regione Antiochenorum. De templo illo quod est in Albanis differit Strabo libr. 11. In calce vero libri 12 sic ille de templo Phrygio Menis: μῆνιός δὲ τῆς καροδινείας, καὶ τῆς καροδινείας ἱερόν ἐστὶ μῆνιός καροδινέων. Inter Laodicæam & Carura templum est, quod Menis Carii appellatur. Athenæus libr. 12. pagum quemdam Phrygiæ μῆνιός καροδινέων appellat, pagum Menis, ubi nempe templum Menis, si quid conjectura valeo. De templo vero Ascæi hæc Strabo libro eodem 12. λέγει ἐν τῷ δαίμονι καὶ ἱεροσυνίῳ τῆς μῆνιός ἀσκαίων. Erat autem illic sacerdotium Menis Ascæi. Nihil his locis intellexerunt Interpretes. Vides templum illud quod erat Cabiris, consecratum fuisse Meni, & Lunæ. Atqui petita ex eo iuris iurandi formula exprimit πύργου βασιλείας, Fortunam Regis, cuius fors Lunæ adscribebatur; & μῆνιός Φαρνάκου, idest, si recte intelligo, Genium, seu Dæmonem Pharnacis, cuius fors ad Solem pertinebat. Templum itidem illud Albanorum, & illud Ascæi, & aliud Phrygium, non Meni solum, sed & Lunæ fuerunt dicata: nec aliter enim accipi possunt ista Strabonis: ἐστὶ δὲ καὶ τὸ τοῦ σελήνης τὸ ἱερόν, καὶ Δάπυρ τὸ ἐν ἀλβανίαις, καὶ τὸ ἐν φρυγίᾳ, τὸ τε τῷ μῆνιός ἐν τῷ ἑμιονίμω τόπῳ, καὶ τὸ ἐν τῇ γῶρᾳ τῆ ἀποχρίων. De Albanis sic Strabo libr. 11. θεῶς δὲ μῆνιόν, ἡλίον, καὶ δία, καὶ σελήνην. διαφραστήρας δὲ σελήνης ἐστὶ δ' ἄνω τὸ ἱερόν τῆς ἰσχυρίας πηλοσίων. Deos autem colunt, So-

Censor. c. 3.
Horat. lib. 2.
Epist. 2.

... &
am fre.
... P. 11.
... data
... per
... dif
... est
... mitte
... 8. Eos
... ter ip
... super
... scete
... amno
... liberet
... orebat
... i phis
... to post
... 14
... Qu
... rati sint
... ap. 65.
... i dete
... m san
... & im
... m p
... timur
... manum
... trologi
... quidem
... ais for
... tinent
... abant.
... m, cap.
... 10. 10
... unæ, &
... m, Lu
... cessare
... n vero
... ad res
... i. Idi
... um ex
... prom
... his Sy
... ias lu
... id ex
... t Ori
... Sequi
... em. Il
... onitur,
... Inter
... rtiunt,
... i, vel
... decu
... autem
... & De
... ani, ex
... ia Sol
... is præ
... Luna,
... Luna
... am

lem, & Iovem, & Lunam; maxime vero Lunam. Est autem eius templum Iberia proximum. Solem ait illos & Lunam venerari, quos templum Meni, & Luna posuisse alibi significat. Nempe Sol is est Men. Templum igitur illud apud Armenos Genio, & Fortuna Pharnacis consecratum erat. Ita Romanis Genium Principis adjurare solitum erat, necnon & eiusdem Fortunam, quae ipsa quoque Daemon esse tenebatur: Origenes libr. 8. contr. Celf. εἴτε κ, ὡς πον ἔδοξεν εἰπαῦσι τῶ βασιλείων βασιλείας τῶν δαίμονα ὁμῶσαν οἱ πῶν τῶν αὐτῶ ὁμῶσαν. δαίμονα ἔστιν ἡ ὁνομαζομένη τῶν τῶ βασιλείων. Sed Daemonis nomine Genius frequentius compellabatur. De Genio, & Fortuna eleganter Cebe in Tabula. Eos autem sapē simul cultos, atque iisdem religionibus placatos reperias. Plurima apud Gruterum Marmora videre est in honorem utriusque erecta & in eisa. Consecratum itidem Soli, & Luna dici poterat Armeniaeum illud Templum, non absolute, sed quatenus Genio, & Fortunae Pharnacis Sol, & Luna praerant. Porro lingua & moribus multum habuisse cum Syris cognationis Armenos idem Strabo libro primo prodidit. Quid si ab eodem Mene nomen dicamus Armeniam traxisse? Ieremias cap. 21. v. 57. hac scribit: Annuntiare contra illam (Babylonem) regibus Ararat, Menni, & Asenez. LXX Sixtinae Editionis: *Ἐγγύθια πῶν ἁπῶν βασιλείας ἀγατῶ παρ' ἐμῶν, κ, τῶν ἀγαθῶν.* Legē: βασιλείας ἀγαθῶν παρ' ἐμῶν. κ, ὡς ἀγαθῶν. ubi Ebraicum *מנע* redditum est παρ' ἐμῶν, quasi id non sit nomen proprium. Idem peccavit Arabs. At Paraphraſtes Chaldaeus Menni reddit *מנע*, quae vox alias scribitur, *מנע*: utrobique vitioſe: scribendum siquidem *מנע* *מנע* Mons Meni, uti habent Baal Aruch, Iarchi, Kimchi, alijque Ebrai proceres, qui & Armeniam exponunt. Ex Menni ergo nomen ipsam traxisse erudite sane, & luculenter ostendit vir praestantissimus Samuel Bochartus in Phaleg lib. 3. cap. 3. Equidem non aliud esse censuerim *מנע*, Montem Meni, quam montem consecratum Deo illi, qui ab Isaia *מנע* appellatur, ubi à Strabone, & Auctore Praedicationis Petri, quam laudat Origenes. His amplius gallum album comedi verabat Pythagoras, quod esset Meni sacer, hoc est Soli, ut exponunt Pythagorici. Iamblichus lib. 1. de vita Pythagorae, postquam censuisse illum dixit gallum album Meni consecratum esse; altero libri eiusdem loco subiungit: *ἵεροσ ἡ γῶν ἔστι τῶν ἀλλήθων α ἡλίω.* Sacrum existimabat esse gallum Soli. Laërtius in vita eiusdem inter ipsius effata hoc posuit: ἀλλήθων ὁ μὴ ἀπὸ τοῦ λαλοῦ, ὅτι ἵεροσ τῶ μελωδῶ & ἱερωσ, σημαίνει γὰρ τῶ ἀγαθῶ. Gallum album penitus non attingere,

quod sacer sit Meni & supplex; quippe qui horas significet. Id exponit Suidas in *πρωτογενεας*, ὡς ἵεροσ τῶ ἡλίω, ut Soli sacer. Existimari quoque potest ex supradictis Meneth Deum quemdam ab Arabibus cultum, cuius mentio habetur in Alcorano Sur. 63. hunc ipsum esse Meni. Sane Solis & Lunae cultum pleraque Asiae gentes videntur à Persis accepisse. Auctor est Strabo in Hyrcania ipsos, & Cappadocia templa posuisse *τῶν ἀγαθῶν* *ἡμεῶν*, qui & *ἡμεῶν* & *ἡμεῶν* dicitur. Hunc esse Solem, illam Lunam viri eruditi existimant. Certe in voce *ἡμεῶν* vestigia vocis *μελω* agnoscat. Narrat Herodotus Persis morem fuisse convivia Diis ponere. Idem Fortunae factum à Iudaeis Isaia exprobrat. Quin & ab Herodoto proditum est natalem diem solennibus epulis celebrasse Persas. Nempe ita fortasse Solem seu Genium venerabantur ortus hominum omnium praesulem.

Ἐστὶν ἐν ἡμεῶν ἀγαθῶν] Ineptit Ferrarius; P. 214. redde: haecenus disputasse contenti.

τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' οἶον τὸ προσομῶμενον] Negandi particulam videtur inseruisse Ferrarius: *αὐτῶν ἡμεῶν τὸ προσομῶμενον.* Secus Cod. Reg. & Perionius.

οἱ θεογονοὶ ἔστιν ἡμεῶν τὸν θεόν] Eadē Origenes ratiocinatione utitur libr. 2. *Ἐστὶ ἀρχόν, c. 4.* Si corpus esse pronuntietur Deus, quoniam omne corpus ex materia est, invenietur & Deus esse ex materia: quod si ex materia sit, materia autem sine dubio corruptibilis est, erit ergo iam secundum illos corruptibilis Deus. A Deo quoque corpus abjudicat Homil. 1. & 3. in Genes. & Comment. in Cantic. Homil. (uti inscribitur) 3. & libr. 6. contr. Celf. Sed aperitissime lib. 1. De princip. cap. 1. & 6. & libr. 2. cap. 2. 3. & 4. & libr. 3. cap. 2. & libr. 4. cap. 2. & in Anacephal. In hoc errore fuerunt Seleucus & Hermias Galatae, de quibus memoravit Philastrius cap. 5. & juxta nonnullos, Valentinus quoque, & Audius postmodum Audianorū, & Anthropomorphitarum pater, de quo Epiphanius Har. 70. Scriptum quoque reperimus apud Socratem, Theophilo Alexandrinam Ecclesiam regente, hanc quaestionem iis in locis multorum disputationibus fuisse vexatam, Deusne corpus esset, humanam figuram gerens, an incorporeus; quam postremam sententiam quum amplexus fuisset Theophilus, Monachos Aegyptios adversus eum coisisse, & manu facta hominem invadentes mortem intentasse, ni placitam de Deo opinionem ejuraret, & Origenis libros, unde incorporeum Deum propugnabant nonnulli, daret; quod cum facturum se recepisset, tum demum Monachos discessisse. Quid quod ita scribere ausus est Tertullianus adversus Praxeam, cap. 7. *Quis enim negabit*

Strab. libr. 11. c. 15. 4

Herod. libr. 1. c. 132.

Herod. libr. 1. c. 133.

Socrat. 1. 6. Hist. Eccl. cap. 7.

Vide Epiphanium Har. 31. cap. 7. & nostras Observaciones ad Comment. in Exod. 10. 27.

δι' ἔργων φύσιν ἔργον, κτλ. δι' αἰδιόσεως] Origenes infra pag. 257. in Iohanni. ἐν ἐπιπέρο ἢ συζυγίῳ φύσιν ἐκλήθη δι' ἔργων, κτλ. δι' αἰδιόσεως πείθεσθαι, κτλ. δι' λόγων. Utrobique legendum putat Ferrarius, ἢ πείθεσθαι, Irenæo auctore, quilibet. i. cap. 2. & lib. 2. habet, per opera & fidem. Iudicet Lector.

ἐπιπέρο εἶπε, ζήτησ] Hoc est, vivit, quod fugit Ferrarium, qui fortasse legebat ζήτησ, vel ζήτησ, vel ζήτησ, vertit enim: quoniam non dixerit, volo.

P. 256. ὅτι ἄπιστος κτλ. ὁ δὲ δημιουργός ἔστι.] Δημιουργόν quippe stolidum & indoctum fingebat Valentinus. Irenæus lib. 1. cap. 2. c. 40.

P. 258. κενὰ ἀνομάσθη] Ανομάσθη, possedit.

P. 259. ὑπὸ τῷ μύθῳ τῆς Γενέσεως, &c.] Hiulcus erat hoc loco Ferrarij Codex: sic autem Perionius: Ejusmodi enim solis observationibus & probationibus invenies brevem fructus laborum esse benedictionem, que in Psalmis dicit: Labores manuum tuarum. Verbe: Sub talium enim solum observationum & disquisitionum examine, brevi laborum fructus reperies, benedictionem nimirum in Psalmis memoratam, que sic habet: Fructus laborum tuorum comedas.

ἦγα. ἔπει τὸ σημεῖον] Ita C.R. & Perionius; velut de signo à Domino, &c. Ferrar. legit ἦσαν περ.

ἡ δαμου ἢ μόνα τὰ τέρατα ἀνομάσθη] Novum duntaxat Testamentum hæc observatione comprehendit, in quo τέρατα & σημεῖα semper conjuncta reperies. Secus in Veteri; vide enim Exod. 4. 21. & 15. 11. & Psalm. 45. 8. & Esai. 2. 4. 16. & 28. 29. & Ezech. 12. 11. & Joel 2. 30.

P. 261. ὁ μὲν αὖτε τις ἀντὶς ὁ λόγος. ἢ &c.] Ita C.R. & Perionius, sed nullo plane sensu. Lege ex Ferrario: εἰ μὲν αὖτε τις ἀντὶς ὁ λόγος ἦν ὁ λόγος, καί μὲν οὐδέποτε ποθεν εἶμι, κτλ. ὁ φάσκων, &c.

P. 263. ἡ δὲ μὲν τὴν εἰδέναι ὅτι οἱ ἐπερόδοξοι, &c.] Cerdoniani, Marcionista, Valentiniani, alijque eiusdem ζυμῆς Hæretici.

ἐπίπερο ὅτι τὸ ζωοποιεῖν τὸ θεῖον, &c.] Origenes infr. in Iohann. 8. 21. p. 272. πολλοὶ μὲν οὐδ' ἐπίπεσαν εἰς αὐτόν, ἢ πολλοὶ ἢ ἔργωσαν αὐτόν, &c.

τὸς αὖτε τις, ὡς τὰ ἴδιον, &c.] Vide Nos infra ad Comment. Origen. in Epistol. ad Rom.

P. 265. ἔπει ἀνθρώπου κτείν] Ita Cod. R. & Perionius: de homine Domini. Lege ἔπει ἀνθρώπου κτείν. Sic habuit Codex Ferrarij, & id postulat sententia.

κτείν γὰρ τοῖς ἐπερόδοξοις] Cerdoniani, & Marcionista, quos hic lacescit, δημιουργόν cognitum, Christi Patrem ignotum opinabantur. Epiphanium Har. 41. cap. 1. & 42. cap. 2.

ὑπὲρ τὰς ὁρὰς ἔστιν ἀλλοθι &c.] Negandi particulam prætermisit Ferrarius, & qua proxime sequuntur aliter legit. Perionius autem priorem illam pericopes partem neglexit. Verbe: Quod fortasse verum non est, præterea quod omnino qui Patrem non novit, neque Filium novit, &c. τὸ ὅρα, retinimus, ita volente sensu. Loci autem totius hæc est sententia: Ac Heterodoxis quidem gratificantes concedere possumus Moysen & Prophetas Patrem non cognovisse, (quod tamen fortasse verum non est; nam si Patrem non agnovisse dæremus, dandum esset utique nec Filium cognovisse, cum cognitum ab ipsis Filium & vaticiniis celebratum fuisse constet) Filius quippe Patrem cognoscit, famulus herum. Quemadmodum autem dicere licet Filium non cognoscere herum; nam quatenus Filius est, Patris quatenus herus est imperium non experitur: ita dicere possumus nec famulos cognoscere Patrem; nam quatenus famuli sunt, herum quatenus Pater est non cognoscunt.

εἰ τὸ ἔργον ἀνάγοιμι, &c.] Perionius: Si P. 268. Templum Dei anagogice accipiantur, & intelligatur spirituale verbum. Ferrarius autem sic videtur legisse: εἰ τὸ ἔργον ἀνάγοιμι τὸ θεῖον, & τὰ κτλ. ἢ τὸ αὐτόν, εἰτε τὸ πνευματικόν λόγον. Legendum fortasse: & κτλ. ἢ τὸ αὐτόν εἰ τὸ πνευματικόν λόγον, vel, & τὰ κτλ. ἢ τὸ αὐτόν εἰς τὸ πνευματικόν λόγον.

ἢ ἐπὶ τὸν ἰσοῦ λέγουσαν, &c.] Ad hoc est fatum alludit Origenes Hom. 19. in Jerem. ὁ κύριος δὲ δουλεύσει μὲν ἄνθρωπον. ἄπει δὲ δουλεύσει ἢ ἀδυνα. κτλ. ἔστιν, ἢ τὰς ἀνομιὰς, τερατικῆς διακρίσεως κτλ. ἀδυνα. & Tom. 12. in Matth. p. 269. μὴ δουλεύει ἑαυτῷ. & in Matth. 22. p. 489. ὁ κτλ. ἢ ἑαυτῷ δουλεύει μὲν ὁ δούμιος. ἑαυτῷ τὸς & Tract. 27. in eundem Evangelistam: Vere enim qui implet illud mandatum, quod ait: Effote prudentes nummularij, &c. Pamphilus in Apologetico: Ad hæc vero qui Origenis libros legunt, istud penitus exclusum esse putant mandatum, quo probabiles effici juberentur τερατικῆς. Idem profertur iisdem verbis Clemens Alexandr. Epiphanius, & Hieronymus; quod frustra tamen in Evangelii, & Novoque adeo Testamento quaesiveris. Existimat Croius verba hæc non ἀποδοῦναι à Patribus Christo tribui, sed à Parabola de talentis, qua habetur Matth. cap. 25. & Luc. cap. 19. sententiam fuisse collectam à Patribus & constatam. Ego secus sentio: nam si sententiam solum Patres excepissent, quomodo in eadem plane verba Christo tribuenda conspirassent? Verisimilius ergo mihi fit excepta hæc fuisse ex Evangelio secundum Ebraeos, in quod plurima inferuerunt Nazaræi, qua sibi ab Apostolis, eorumve successioribus ore tradita fuerant. Multa certe ex hoc Evangelio deprompta fragmenta Hieronymus nobis

Clem. Alex. l. 1. Strom. Epiph. Har. 44. cap. 2. Hier. Epist. ad Min. & Alex. Croius Observ. in Nov. Test. cap. 28.

sparsim in libris suis representavit, qui Evangelij huius exseribendi facultatem à Nazareis Beroëam habitantibus impetraverat. Sexcenta antiqui Patres Christi, Apostolorumve dicta vel facta memoria prodiderunt, quæ in Novi Testamenti libris non comparent; quæ ex eo secundam Ebraeos Evangelio propagata, vel ex Traditionibus profecta sunt. Nos quidem plurima huiusmodi in Origene deprehendimus. Quot putas facinora edidisse Christum, vel dicta protulisse, quæ scriptis tradita non sunt: quæ si quis singula voluisset persequi literis, ne mundus quidem, ut ait Iohannes 21. 25. tot libros capere univèrsus potuisset? Quid quod innumera veterum Prophetarum apophthegmata, memoriæ non literis mandata, Scriptores sacri Prophetis illis recentiores usurparunt. Nec minus verisimile est aliqua in Evangelij Canonice olim fuisse habita, quæ demum intercidierat: non eiusmodi sane, quibus fidei dogmata continerentur; eorum quippe *iota unum, aut unius apex non præscribitur*. Ad reliqua quod attinet, quidni aliqua excidisse credamus, cum è Novi Testamenti Diversis lectionibus appareat multa inde sive temporis diuturnitatem, sive librariorum negligentiam expunxisse?

Membr. 1. 18.

- P. 269. *ὅτι ὁ δίκαιος ὡς θεὸς ἀγαπᾷ*] Ita C. R. Perionius legit: *ὡς ὁ δίκαιος ὡς θεὸς ἀγαπᾷ*, vertit enim: *ut vir iustus, præscribat: lege cum Ferrario, ὡς ἀγαπᾷ*.
- P. 270. *ἢ ἀγαπᾷ ἑαυτὸν*] Supple, *ἐν ὁφείλει*, quod præcedit: id vidit Ferrarius.
- P. 272. *ὅτι ἐὰν ἀλήθεια ἐλάλησεν, ἡ ἀλήθεια ἡλευθήσεται*, &c.] Cod. noster habet: *ἢ ἐὰν ἀλήθεια ἐλάλησεν, ἡ ἀλήθεια ἡλευθήσεται*. Legit Perionius: *ἢ ἐὰν ἀλήθεια ἐλάλησεν, ἡ ἀλήθεια ἡλευθήσεται*, &c. vertit enim: *ac nisi veritas eos liberet, non sunt liberi*. Ferrarius vero legisse videtur: *ὅτι ἀλήθεια ἐλάλησεν, ἡ ἀλήθεια ἡλευθήσεται*, quod cum sequentibus magis congruit.
- P. 273. *ὡς ἐν καρδίᾳ ζῆτιοῦσιν* + *ἢ*] Ita C. R. Perionius legit: *ἢ ἐν καρδίᾳ ζῆτιοῦσιν*, &c. vertit enim: *quæ situm in tempore, atque iis*. Ferrarius autem: *ὡς ἐν καρδίᾳ ζῆτιοῦσιν ἐλέγηται*, &c. &c.
- ὡς ζῆτιοῦσιν πῶς ἐι μὴ*, &c.] Ita Cod. Reg. & Perion. qui vertit: *Quæ res etiam quomodo, nisi quod crediderant se vivere, cum aliquando morturi essent*. Aliter vero legebat Ferrarius, & rectius.
- P. 274. *ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*] Legendum fortasse: *ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*, vel, *ἢ ἀποστόλῳ*, vel quid simile.
- ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*] Negandi particula in Ferrario non comparet; quam genuinam tamen ratio, & Cod. R. & Perionius clamant.
- ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*, &c.] Ex apicibus Codicis R. qui hoc loco valde differunt, & ex Ferrario sagacitate præterierunt, & ex Ferrario

ratij interpretatione hæc ita restituumus. Cæterum totum hunc locum ineptissime acceperunt Ferrarius & Perionius, quem sic melius, exposueris: *Credibile est autem, propter ea quæ a nobis de fine intellecta sunt, aliquem animam ad id averturum: Quis ego vado, vos non potestis venire; ad idque dictarum, fieri quidem posse ut nunc non possim, imposterum autem possim; siquidem aliquod est seculum præsens, aliud vero futurum, eo quibus dicitur: Non potestis venire, hoc seculo præsentem (multum autem ad eius consummationem temporis superest) venire non posse ubi est Iesus, hoc est, ubi est veritas, & sapientia, & sermo; hoc enim significat, ubi est Iesus: at quosdam novi, non in hoc solum seculo, &c.*

ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ, &c.] Agno. P. 275. scis hic femina Origeniani erroris, qui Damnatorum penis finem imponebat?

ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ] Sic habet Reg. C. sic Perionius qui vertit: *Eos vero remota verba, & non verba dixisse ex hoc loco perfici licet, Ia Beelzebub, &c.* Sed hæc ridicula sunt. Legocum Ferrario: *ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*.

ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ, &c.] Lo. P. 276. cus mendæ valde suspectus. Vertit Perionius: *servatorisque de Beelzebub testimonium hoc non est falsum*.

ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ, &c.] Hæc habent Reg. C. & Perion. Lege, *ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*.

ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ, &c.] Origenes infra Tom. 28. in Ioh. p. 348. *ὡς ἂν ἐν ἀποστόλῳ*, &c. Supra scripsit Origenes Tom. 6. in Iohann. p. 242, Angelorum ministerio animas hominum corporibus illigari: cui doctrinæ consequens erat eas quoque eorundem ministrorum ope ab hominum corporibus dissolvi. Philastrius Har. 120. *Ignorantes quod anima hominis cum exierit de seculo, sive bona, sive mala, idest pia atque impia, ab Angelo ducitur in locum statutum, ut in futurum peripiat juxta quod gessit in hoc seculo constituta*. Idem quoque Ethnicis creditum fuisse video: ministros illos animarum ductores, *ψυχωπομπῆς* appellat Plutarchus. Eisdem autem animarum in statuta loca deducendarum negotium suscipere Dæmones, qui earum, dum corpori conjunctæ essent, curam gesserint, scribit Plato in Phædone: *λίγαι δὲ ψυχῆς, ὡς ἀπὸ πολλῶν ἀναστὰς ἕρπον ὁ ἐκείνου δαίμων, ὅτε περὶ ζῶντα εἰλήσκει, ἅπασιν ἀγαθὰ ἔργα εἰς δὴ τὰ νεκρῶν, εἰ δὲ τὰς σκληρὰς ψυχὰς ἀναστὰς ἔσται, εἰς ἀδύνατον πορεύσεται, ἢ ἄλλο πορεύσεται, ἢ ἄλλο πορεύσεται*. Ita autem circumfertur: *Vnumquemque mortuorum ab eo Dæmone qui viventem sortitus fuerit, in quemdam locum duci, ubi oporteat omnes manes congregatos ex rati constituti que judicij formula ad inferos proficisci, cum duce illo cui mandatum est*

Negandi & quæ erionius tem ne est, pre ita vo est sen atican- & Pro- quod ta i Patrem: slet ui- dignitum cum fuis- gnoti, utem di- herum; quatenus ita dice- cere Pa- herum t. onius: sili- i-ntelligi- sic vide- rō, & ni- Leges- d-ugmā d-ugmā d hoc ch- n ferem- x-ugmā d- i. p. 269. 2. 489. i- em- i- m: i- p- i- Ep- i- n Apo- v- legant, om, quo- y- profe- dr. Epi- tra- te- Testa- i- verba- tribui, d- abetur- entiam- statam- q- u- i- solum- em pla- assent- e fuisse- i quod- sibi ab- e tradi- ngelio- nobis

eos illine istne traducere. Idem habet Plotinus Enn. 3. libr. 4. Animarum autem vel & eis αἰδώς δῖα deducendarum, vel inde evocandarum munus & officium vetusti Fabulatoris assignarunt Mercurio, qui inde πομπῆς ὄν, κἀνοπομπῆς, & ψυχολογίας appellatus est.

πομπῆς γὰρ τῆς αἰδώς, &c.] Hæc est nostri Cod. scriptura. Mendose. Legebat Perionius: γὰρ τῆς, ὅτι βάλει, quod mihi valde probatur.

P. 277. μὴ ἀποδοῦσαι τὸ ἀεὶ δ, &c.] Ita Cod. Reg. quem inscite secutus est Perionius. Lege omnino, ἀποδοῦσαι, ita ut habuit Codex Ferrarj.

P. 278. εἰδὼς γὰρ τὴν ἐν τῷ ἑσπέρῳ ἔχοντα &c.] Nihil hic vidit Ferrarius. Verbe: *verisimile quippe est eos qui illi ita e vita migranti adierunt, ipsam questuros: idcirco autem quod in peccatis suis moriantur, neque post illa omnia pudore ita suffundantur, ut non dubitant dicant: Numquid interfecturus est seipsum? quo se vadit, eos abire non possit.*

P. 279. πῶς τὸ βίον ἐξελθῶν τῷ ἑσπέρῳ, ἢν ἐν τῷ κολῶν τῷ ἀβραάμ. Et in eodem Tomo, paulo inferior: ἢ γὰρ μόνον τῷ τῷ ἀποδοῦσαι ἐξελθῶν τὸν οἶκον

P. 280. ὁ πρῶτον * ἠλίδιον] Literas quasdam, ad summum duas, nobis ignorabiles hic exhibebat Cod. Reg. quasi legendum foret, ὁ πηλίδιον, vel, ἠηλίδιον, vel, ἀπὸ λίδιον. quæ tamen voces insolentes sunt.

P. 282. ποιεῖν τὸ ἐν τῷ κρητῷ] Ita legunt Ferrarius & Perionius, quorum lectionem retinimus. Luxatus erat hoc loco Cod. Reg.

ὁ ἔχον τὸ ἀγαπᾶν τὸ θεῶν, ἀεὶ ὄν δ, &c.] Ita Ferrarius: at Perionius videtur legisse: ὁ ἔχον τὸ ἀγαπᾶν τὸ θεῶν, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ νοσμου πούτου. ἀεὶ ὄν δ, &c. quod mihi valde placeret, si Codicem fide niteretur. Hæc in Iohanne quidem non apparent, sed consona his videntur quæ extant 1. Ioh. 2. 15.

P. 283. ἢ ἀπλῶς ὁρθῶς ἡσπορᾶν ἑπιπλεῖον νοητῶς κατὰ βαρυσσῶν νοητῶς] Sic interpungebat & legebat Ferrarius: ἢ ἀπλῶς ὁρθῶς ἡσπορᾶν. ἑπιπλεῖον γὰρ νοητῶς κατὰ βαρυσσῶν νοητῶς quod per grammaticas leges non licet. Ego vocem, νοητῶς, expunxerim; vel ita certe legerim: ἢ ἀπλῶς ὁρθῶς, ἢ ἡσπορᾶν ἑπιπλεῖον νοητῶς κατὰ βαρυσσῶν νοητῶς.

P. 284. ὁ ἢ ἄλλοι κατὰ βολὴν ἔστιν] In hæc voce, κατὰ βολὴν patrocinium quaerit Origenes opinionum suar, qua mundum conditum fingebat ex mentium diversitate, quæ huc dejici merita sunt. Vide librum 3. ἀεὶ ἀρχῶν cap. 5. & Origeniana nostra, ubi de mundo differimus.

P. 285. ἢ τὸ ἄνω εἶπω, καστῆ] Ita legendum, nec dissentit Ferrarius. Vocem autem, καστῆ, cum non assequeretur qui Codicem Reg. descripsit, neque deinde Perionius, vocabuli

postremam tantum partem esse crediderunt, quæ vox integra erat; & priori parti, quæ minime desiderabatur, supplenda spatium inane reliquerunt.

ὁ θεὸς ἢ χυώμεθα] Multa post hæc verba P. 286. deesse conjectat Ferrarius. At nullum hiatum agnoscit Codex Regius.

μὴ ποτε δὲ πρὸς ἀνεργεῖαν πῶς, &c.] Hæc ab Origene non κατὰ φωνήεν, sed ὑπερβαρῶς proponi notandum est. Multum autem à mente Origenis aberitaverit, qui ex hoc loco propugnasse eum dixerit sententiam illam, quæ animas ex traduce propagari sciscit, quam sexcentis ipse locis obtulit. Hic quippe rationes quasdam feminatas, mysticas, νοητῶς, & πνευματικῶς agnoscit, animis inditas propter causas quæ connexionem ipsarum cum corporibus præcesserunt; quæ rationes si rationum seminalium Abrahami, vel viri alterius justæ animæ adherentium similes sint, & excolantur, filios Abrahami, vel justæ alterius viri eos efficient, quorum animis insita erunt; nequaquam vero intelligenda sunt rationes feminales paterno femini conjunctæ. Hanc esse mentem Origenis apertissime evincitur ex iis quæ supra scripsit Tom. 13. in Iohann. p. 236. Hæc nos in Origenianis diligenter tractamus.

ἢ ἐπιπλεῖον ἀπὸ τῶν ταῦ ἑσπέρῳ, &c.] Placet mihi lectio Perionij: ἢ ἐπιπλεῖον, &c. placet & ejusdem interpretatio: *Quoniam quæ hæc talia quempiam conturbare possunt, qui illa quidem ponat, sed non exploret, periculo nos ipsi obijcimus, quod de rebus ejusmodi hoc loco dicere & explicare periculosum sit, etiam si vera sint.*

ἐλατῶστας τὸ ἀκούοντα] Ita Cod. Reg. legit P. 287. Perionius, ἐλατῶστων, nempe, ὀλιγοτάτων, quod sententiæ repugnat. Melius Ferrarius: μὴ βλάπτωντα, ὀλιγοτάτων videlicet, vel potius, κατῶστων.

ἢ τὸ μέτρον ἑλεῖν, &c.] Verbe: *et modum observare, vel eius quod deficit, vel quod superat; & si ratio temporis habeatur, quod præter rectam rationem sit.*

ἢ δὲ γὰρ τὰς λόγους, &c.] Hæc omnia dubitanter proponi ab Origene supra notabamus. Animas quidem ejusdem esse naturæ, & ad salutem consequendam æque habiles; certas autem qualitates cum corporibus illaberentur accepisse censuit, propter causas quasdam antiquiores conjunctione ipsarum cum corpore; quæ qualitates si diligenter excolantur, homines virtutibus instructos & ornatos dabunt. Nec mihi probatur quod addit, non omnes in Abrahami filios evadere posse, quod qualitates illas animis suis insitas non habeant, quæ exculta ipsos Abrahami filios possent efficere: nonne enim *votens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ?* Nihil magis mihi placet quod

subiicit, culpa vacare reum, si neque Abrahami filius fuerit, neque iusti ullius; quia causæ bene agendi nequiquam illi insitæ, ad eumque transmissæ fuerint: nam tollit peccatum originis; & ad qualitates illas refert, quod ad gratiam erat referendum. Id tamen illum non fugit; scribit enim paulo inferius: ἀλλ' ἂν εἰ ἰληλυθὸς τις κενὸς σωματικῶν & ἄλλων ἀνεργημάτων εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ πηρὶ τῆς ἡμῶν, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀφ' ἡμετέρων ὄντων. Ἐὰν δὲ εὐδοκίαι, καὶ ἀπορροιαὶ καὶ τὰς ἡμετέρας, καὶ χαλεπὴ ἀείρων ἀνεργημάτων εἰς ἡμῶν ὄντων εἰς τὸν εἶον, καὶ ἀνεργημάτων ὄντων τῶν ὄντων, ὁ θεὸς οὐκ ἔστι λίσσων ἐργάσαι τέκνα τῶν ἀθεοῦ.

ἀθεοῦ εἰσοδος γέννησις, &c.] Origenes Homil. 4. in Num. Virgini & duo rursus à protoplasto Adam, usque ad Iacob, ex cuius semine initium duodecim tribus sumunt, Patres fuisse commemorantur. & Tom. 15. in Matth. 20. pag. 403. εἶτα αἱ ἀπὸ θεοῦ ἔσονται τῶν ἀθεοῦ γεννητῶν καὶ ἀλλήλων ὄντων τῶν ἀθεοῦ, ἀρχὴ δὲ οὐκ ἔστι ἀλλ' ἡ ἀρχὴ. Vides extritum Cainanem illum ἑσπερολογιστῶν, & Chronologorum disputationibus celebrem, Arphaxadi filium, Sala patrem. Ita à Theophilo Antiocheno, Eusebio, Africano, & Epiphonio repudiatur, qui ἴψ' ὁ tamen ἐπιλογιστῶν fecuti sunt: nec eum agnoscit Philo, nec Iosephus, nec in Codicebus Samaritanorum, vel Iudaorum, vel Syrorum, vel Arabum, vel Chaldaorum, vel Persarum usquam comparer. Vnde LXX Interpretum Codices per incuriam infedisse, & ad exemplar prioris illius Cainani, Enosi filij, in antediluviana Patriarcharum serie quæti, ab incauto librario confectum; & exinde Lucae Codices aliquos, non omnes, occupasse credibile est. Ac à vetustis quidem temporibus hic in τῶν ὁ error inolevit; eum quippe Origeni agnitum, ab eoque Cainanem hunc obelo jugulatum fuisse testatur Procopius Gazæus.

Ἐὰν δὲ ἡμετέρων ὄντων ἀπὸ θεοῦ, &c.] Quæritur quomodo ab Adam ad Noachum decem à Noacho ad Abrahamum decem item γενεῶν interfint; cum novemdecim tantum interesse videantur. Ac posterior quidem quæstio facile solvetur, si Cainanem prætermittamus; in Semo quippe prior numerabitur ἡμετέρων, in Arphaxado secunda, in Sala tertia, in Hebero quarta, & ita ad Abrahamum, in quo decima ἡμετέρων constituetur; unde Abrahamum Semi abnepotem decimi gradus Hieronymus appellat. Major inest difficultas in ἡμετέρων antediluvianis: nam si in Setho prima figatur ἡμετέρων, secunda in Enoso, tertia in Cainane, quarta in Malaleele, quinta in Jaredo, sexta in Enocho, septima in Mathufala, octava in Lamecho, in Noacho nona numerabitur, non decima. Id viros eruditos ita commovit, ut

Origenem aperte damnarent, & novemdecim ἡμετέρων ab Adam ad Abrahamum, non viginti intercessisse affirmarent, nisi Cainan inanitate illam sarciret. At dimisso illo Cainane Origenem facile vindicabimus, si vocem ἡμετέρων non pro duarum generationum intervallo hoc loco usurpata, (quod aliquando tamen fieri non diffiteor) sed pro generatione, vel, juxta eruditum Grotij sententiam, pro generata qualibet persona, contendamus. Has quidem significationes optimorum Grammaticorum patrocinio possumus confirmare. Ita autem prima in Adamo ἡμετέρων constituetur; qui quamvis genitus non sit, sed à Deo ex luto confectus, improprie tamen genitus dici potest. Ita Luc. 3. 38. τὸ πρῶτον, τὸ σὺ, τὸ ἀδάμ, τὸ θεὸς. Enos filij Seth, filij Adam, filij Dei. Præclare Hieronymus in Ephel. 3. 45. Solus pater (Deus) quia creator est omnium, & univertorum cuncti substantia, præstat cæteris ut patres esse dicantur. De terrenis cælestia contemplantur; Adam, quem primum plasnavit Deus, & creator ipsius, & pater fuit; certe Deo patri scit se debere quod substituit. Rursus hi qui geniti sunt ex Adam, patrem illum intelligunt, ex quo orti sunt. Vnde & in Evangelio secundum Lucam, cum paulatim à Christo, David, & Abraham retrosum esset generatio suppata, ad extremum Scriptura ait: Filij Seth, filij Adam, filij Dei, ut paternitatis in terra vocabulum à Deo primum ortum esse monstraret. Quod si in Adamo prior numeretur ἡμετέρων, decima in Noachum cadet.

ὡς ἐν τῶν ὄντων ἴτι ἴψ', &c.] Ipso contextu obscuriorem interpretationem dedit Ferrarius, Perionius: ut si quæritur etiam per Adam, in quibus ipse numerandus sit. Ego vero non alter explicare id queam, quam si legerim, & ὅς, pro, ἔσονται. tum vero id ita reddendum censuerim: erant autem tres illi semen iustorum, si modo ἢ etiam quæritur qui ad Adami tempora pertinent, in quibus ἢ, si (Adamus videlicet) numerandus est.

ἐν ἡμετέρων] Sequitur LXX Interpretes, quos priorum Patriarcharum annos enumerantes, annis qui τῶν ὄντων præcedunt centum annos addidisse, ab iis qui subsequuntur detraxisse tralatitium est: quod cur ita sit magna inest apud Chronologos concertatio. Eos cui libet adire, per me licet.

ἀγωνιστῶν ἀπὸ θεοῦ, &c.] Cod. R. habet: P. 289. ἀγωνιστῶν ἀπὸ θεοῦ ἀπὸ θεοῦ. at Ferrarius legit, ἀγωνιστῶν ἀπὸ θεοῦ. &c. qua germana lectio est; nam ἀπὸ θεοῦ ex postrema syllaba præcedentis vocabuli, & tribus sequentibus videtur per librarij festinationem coaluisse.

ὁ σολομὸν ἑξαπλαστῶς καὶ ὁ τῆς ἀντιπῶ.] Le. P. 290. γε: ὁ σολομὸν ἑξαπλαστῶς. Paulo inferius: P. iij

credide-
ori pari,
ndie ipa-
ec verba P. 116
lum hia-
] Hac ab
autem à
hoc lo-
ntiam il-
agari sci-
vit. Hic
s, mysti-
t, animis
exionem
unt; que
rahami,
arentum
rahami,
quorum
ero intel-
terno se-
Orige-
tuz hup-
Hæc est
is.
&c.] Ph-
zæ, &c.
Quædam
sunt, qui
criticis au-
ve loca di-
m si vera
Reg. leg. P. 116
legentem
errantem
I potius,
: & mo-
quod su-
grater n-
o commu-
ta nota-
te natu-
ne habi-
: oportet
ntatione
es si di-
ibus in-
hi pro-
rahami
es illas
excultæ
e: non
suscitæ
ex quod

Theoph. 1.
ad Anis
lye.
Epphan.
Her. 15. &
lib. De
pno. &
mon. cap.
11, & 14.

Hier. Epist.
116. ad
Evagr.

- Ἐ ἀγαθὸν γὰρ θεὸς ἔργον ἐπὶ σοδομίων ἐξαρτίστην
 ἢ γῆν Ferrarj interpretationem non moror.
- P. 291. ἢ καὶ τὸ σωματικόν] Negationem non agnoscit Ferrarius, quam exhibent tamen R. C. & Perionius, & quam sensus requirit.
- P. 292. ἢ τὰ ἢ σαπρῆα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ λέγοντο, &c.] Nec defunt tamen qui Origenem dixisse contendunt Filium non videre Patrem. Iurene an secus disputamus in Origenianis.
 οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ] Elementa Regij Codicis sic erant contracta: οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ. Videtur legisse Perionius: οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ. sed rectissime Ferrarius: οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ.
 οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ] Filium Patri ministrare tradidit non uno loco Origenes, Veterum aliquot suffragio adjutus; ut in Origenianis disputamus.
 οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ, &c.] Marcionistas, Cerdonianos, eorumque gregales pungit.
- Be 293. εἰς τινες τῶν ἐπισημοῦ ἀλλοῦν ἰσχυρῶν ἠκούσας ἠθέου. &c.] Supra iam sæpe huic Origenem dogmati adherere deprehendimus. Hieronymus in Epist. ad Ephes. 1. 17. hac habet: Quod vero ait, in agnitione eius, id est, ἐπιγνωσθέντων, quidam sic intelligunt, ut inter γνώσων & ἐπιγνωστων, hoc est, inter notionem, & agnitionem, illud intersit; quod notio eorum sit qua ante non scivimus, & ea postea scire cepimus: agnitio vero eorum qua prius scientes deinceps scire deservimus, eorumque postea recordamur; & priorem quandam vitam in celestibus suspiciuntur, postquam in corpora ista deiecerunt, & obliiti Dei Patris, nunc eum per revelationem cognovimus, secundum illud: Reminiscuntur & convertebantur ad Dominum omnes fines terra, & cetera his similiter replicantes. Quam sententiam quamvis aliis tribuat Hieronymus, ita tamen eam proponit, ut ab ea parum recedere videatur, quemadmodum ei à Rufino objectum est. Ac de his alibi.
- P. 294. ἀπὸ τῶν τῶν ἢ ἀβραάμ] Ita C. R. videtur legisse Perionius, ἀπὸ τῶν, &c. vel quid simile: vertit enim, neque eorum qui Abraham secuti sunt: at longe diversam lectionem secutus est Ferrarius, quam divinare meum non est.
- P. 295. μήτε καὶ τὸ πάλαιον, &c.] Secundas nuptias non omnino probasse Origenem supra iam docuimus in Origenianis.
- P. 296. ἐπισημοῦ ἀλλοῦν ἰσχυρῶν] In Codicibus τῶν ὁ legitur aliquando, ἀπὸ τῶν, seu ἀπὸ τῶν, seu ἀπὸ τῶν ut Gen. 12. 8. aliquando τῶν, ut Ioh. 7. 2, & sæpe hoc libro; aliquando τῶν, ut 1. Esdr. 2. 28. aliquando, ἀπὸ τῶν, ut 2. Esdr. 7. 32. & aliquando τῶν, ut Jerem. 49. 3. Id derivat Origenes ἀπὸ τῶν, servatus est, quod non patitur Ebraica scriptura, ἢ, cui consentiunt Onkelos, & Jonathan; Tavauius, & Syrus Interpres; Codex Samaritanus, & Samari-
- tarum interpretatio, qua habet *Hanna*, & Arabum, qua *Alay*.
 ἢ τῶν ἢ οἰομαι, &c.] Ita Cod. Reg. & P. 298. Perionius; at Ferrarius legisse videtur, ἢ τῶν ἢ ἀδυνατον οἰομαι, &c. quod consentit Pauli verbis Ebr. 6. 4. ἀδυνατον γὰρ πρὸς ἀπὸ τῶν φωτισθέντας, &c. ex quibus ansam arripuerunt Veteres quidam rejiciendæ huius Epistola, quasi qua Novatianis faveret: sed eos refellit Bellarminus libr. 1. De verbo Dei, cap. 17.
 ἐπὶ τῶν παύλου ἀποστόλων] Existimat Perionius legendum, πρὸς, & hac verba Petro tribui ab Hegesippo aserit. Certe Petri Acta ab Hieronymo commemorantur libro De Script. Eccles. Sed tamen nihil muto, nam Actorum Pauli mentio fit apud nostrum Origenem libr. 1. ἀπὸ τῶν, cap. 2.
 τῶν ἢ οἰομαι, &c.] Ita Cod. Reg. & P. 299. Perionius. Lege cum Ferrario, οἰομαι, &c.
 ἢ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ, &c.] Iactum hoc contra P. 300. tra Valentinos.
 οὗ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀποκαλύψῃ, &c.] Non legit Ferrarius ἢ, sed πάλαι, juxta 1. Ioh. 3. 10. quod rectum videtur.
 μη τὰ ὅμοια περὶ τῶν ἀποστόλων] Ita C. R. & P. 301. Perionius, & ita desiderat sententia: at Ferrarius, ἢ τὰ ὅμοια. ἐπισημοῦ autem, quod sequitur paulpost, vitiose redditum est à Ferrario & Perionio, fecisset: supra enim notavimus id sæpe sonare ἢ, scripsisset.
 τῶν νομιζόντων ἐπὶ τῶν ἀποστόλων, &c.] Ij P. 303. erant Valentiniiani, qui τῶν ἀποστόλων Diabolo prognatos fingebant, ad omne bonum inaptos, ad malum propensos, ad peccata natos & ad interitum; cui doctrina par illa fuit Gallorum quorundam, qui ex male intellectis aliquibus Augustini in libro De predestinatione sanctorum locis, liberi arbitrij ita infringebant vires, & gratia subsidium tam paucis largiebantur, ut quos Deus perditum iri praeceverit, eos etiam ad perditionem predestinasse, quosque ad supplicium, eos etiam ad peccatum predestinasse vellent.
 τῶν καὶ γὰρ ἰσχυρῶν] Negandi particula P. 304. Ferrarium fugit, sed omnino retrahenda est.
 οἱ τὰς φωνὰς εἰσάγοντες] Valentiniiani, quos tam sæpe vexat, quique aliquos Dei filios ita nasci scissebant, ut filij Diaboli fieri non possent, & è contrario; quique homines quosdam ab ortu esse πνευματικῶν, alios ἰσχυρῶν, alios ὀλιγοῦν, docebant, ut jam sæpe diximus.
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων, &c.] Hoc est, non P. 305. parum apud auditores offendisset Christus, si verba illa: ut filij Patri vestri qui in caelis est, illis subjunxisset: Dicitum est antiquis, Non peccabitis, sed perfovetis, &c. Ratio est, quia

secutus est, ἡ πύσις ἑστάναι τὸ εἶναι ἀθεοῦ.] Adde, φιλῶν ἡμῶν, vel quid simile, nam & id desiderat loci sensus, & habet Ferrarius, ut quoad fieri potest, fugiamus esse homines.

ὡς καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, καὶ τὸ ἀπὸ οὐρανόθεν.] Stolidissime Ferrarius: *participate nos unum & nomen eius recte Perion. nos unius & eiusdem nominis fieri participes.*

P. 322. οἱ πνεύοντες ἡμεῖς εἰς τὸν πόντον πλάτου, &c.] Eam perstringit Sectam, quam infra Tom. 32. in Joh. p. 397. his verbis fuggillat: ἡ πάλιν εἰ τις πνεύων ὅτι ἐστὶν πόντος πλάτου ἑσπερίας, ἡ ἐξ ὅτι ἡμεῖς, καὶ σαπίουσι τῷ κόσμῳ ἐπιδοκίμουν, ἀλλ' οὐκ ἐκ παρδένου τῆς μηρίας, καὶ ἀπὸ πνεύματος.] ἡμεῖς ἀπὸ πνεύματος, ἀλλ' ἐξ ἰωσήφ καὶ μηρίας &c. Ab ipsis autem Religionis Christianæ primordiis deducta est hæc

Hæresis, eamque sæpe Ignatius carpit. Hujus artifices memorantur multi, in quibus præcipuum est Carpocratis nomen, Ebionis, Cerinthi, Pauli Samofateni, Sabellij, aliarumque Christianismi vibicum. Vide Theodoretum Har. Fabul. lib. 2. At ibidem cap. 1. & 3. & lib. 5. cap. 11. discrimen aliquod Cerinthi inter & Ebionis Hæresim inesse docet his verbis: ὁ ἡ κρείσσονος τῆς ἰσοουῆς ἐξ ἰωσήφ καὶ μηρίας ἐστὶν ἡμεῖς ἡμεῖς τῆς πνεύματος ἡμεῖς, ἀλλ' οὐκ ἐκ παρδένου τῆς μηρίας καὶ ἀπὸ πνεύματος.] Ebionitæ δὲ, καὶ Θεοδοσιανοί, καὶ Ἀρτιμανιανοί, καὶ Φωτινιανοί, καὶ Ζηζυνοῦ ἀθεοῦ εἰρηγόστη ἐκ παρδένου τῆς μηρίας. Cerinthus vero Iesum quidem ex Ioseph & Maria communi hominum lege genitum dixit, Christum autem à superis in Iesum descendisse. Ebionitæ rursus, & Theodotiani, & Arimoniai, Photiniani, nudum hominem dixerunt ex Virgine natum esse. Eandem hanc Cerinthi de Christo sententiam Ophitæ postmodum, qui & Sethiani, amplexi sunt. Vide Theodoretum libr. 1. Har. Fab. cap. 14. Quid quod Ebionitis Valentianos consensisse prodit Pamphilus in Apologia: *sive secundum eos, inquit, qui dicunt eum ex Ioseph & Maria natum, sicut sunt Ebionitæ, & Valentiniiani.* Id si verum est, ad Valentianos, si forte, nonnullos, non ad ipsam Valentinum pertineat, quem demonstravimus in Origenianis, corpus spiritale Christo, de caelo delapsum, per Virginem tanquam per fistulam in terras digressum tribuisse.

καὶ πάλιν οἱ πνεύοντες ἡμεῖς εἰς τὸν ποῖσαντα, &c.] Inter eos qui Christum, merum hominem, non Dei filium, sed virtute divinitus illapsa pollentem crediderunt, principes fuere Carpocrates, & Cerinthus. His successerunt Ebionitæ, alijque complures, quos loco proxime laudat commemorat Theodoretus, sed præcipue Paulus Samofatenus, qui cum Christi divinitatem labefactare conatus esset, Antiochenæ Synodi

I-mat. 2. ad Tyell. & 3. ad Philad.

anathematis percelli meritis est.

πάλιν πάλιν οἱ πνεύοντες ἡμεῖς εἰς τὸν ποῖσαντα ἰσοῦ χριστοῦ, &c.] Ij erant Simoniani, Saturniliani, Cerdoniani, & Marcionista, Christi Patrem, bonum Deum; at mundi Opificem, ferum, & damnorum auctorem stauentes.

ἀλλὰ καὶ οἱ πνεύοντες ἡμεῖς εἰς τὸν ποῖσαντα, &c.] Qui Christum prodigiosorum facinorum auctorem hominem, at non Dei Filium agnoscebant, ejusmodi erant Carpocrates, & alij supra nominati; iidem Deum cœli & terræ conditore venerantur, at pro Christi Patre non habebant. Hortum opinionem de Christo supra attigit: eorum nunc de Deo mundi Opifice doctrinam declarat.

οἱ τὸ πνεῦμα ἔχοντες φύσεων, &c.] Valentini- P. 324. ni scilicet.

καὶ οἱ ψυχικοί, &c.] Secundus hominum P. 325. ordo juxta Valentinum.

ὅσα ἢ εἰ δὴνα) ἀπολογίας, &c.] Vel legen- P. 327. dum δὴνατόν, vel paulo post, εἰπὴν ἀπὸ τοῦ τῶν.

καὶ πάλιν ὅσα ἔδθη, &c.] Verre: *Et rursus cum advenit quod perfectum est, & quod ex parte est evacuatum fuerit; & perfectissime ratio qua quis esse potest Filius Dei advenit, evacuans id quo quis ex parte Filius Dei est.*

καὶ μὴδὲ τὸ ψυχικὸν ἐπισημαίνον τῶν ψυχικῶν.] Origenes in Matth. 22. p. 486. οἱ σαδδουκαῖοι ἡμεῖς λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασι, καὶ τὸ ἐν τῇ συνείδει τῆς ἀπλυσίας ὄνομα ζωνοῦ ἀνάστασι σαρκὸς ἡδύτων, ἀλλὰ καὶ παντὶ ἄνθρωπῳ τὸ ψυχικὸν ἢ μόνον ἀθανάσιον, ἀλλὰ καὶ ἐπισημαίνον, οἰκῶντο μὴδὲ ἐν τῇ μαστίχῃ χημικῶν σημειώσεως τὸ ψυχικὸν τῶν ζώων, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς σαδδουκαίου δόξης ἀπὸ τῆς ἀθεοῦ τῆς ψυχῆς φερούσας μίχρη τὸ δὲ ἐξ ἀπλυσίας. In quem locum consule nostras Observaciones.

ὅσα ἢ καὶ τὸς σαδδουκαίους φερούσας, &c.] P. 329. Origenes Homil. 9. in Ezech. *Samarita magis post captivitatem decem tribuum crevit, quando Custodes ab Assyriis ad Israëlitis terram missi sunt, qui vocantur Samaritani: Sumer enim Custos interpretatur lingua Ebraeorum.* Eusebius ab Hieronymo conversus Chronic. libr. 2. Olymp. 8. *Sennacherib Rex Chaldaeorum ad custodiendam regionem Iudæam accolas missi Assyrios, qui amulatores legis Iudææ facti Samaritanos nuncupati sunt; quod Latina lingua exprimitur, Custodes.* Sed Origenem & Eusebium ipsifque etiam consentientes Epiphanium, Sulpitium Severum, & Eucherium coarguunt Sacre literæ 3. Reg. 16. 24. *Emique (Amri Rex Israël) montem Samaria à Sumer duobus talentis argenti, & edificavit eum, & vocavit nomen civitatis quem extruxerat, nomine Sumer Domini montis, Samariam.* Vtramque notationem profert Epiphanius Har. 9. cap. 1. *Græci μυστοπλάσιμ σαμάρειαν, quasi σαμει ἀπὸ τῆς*

3.

hominem peccatis laborantem significari docuerit, non ideo Lazarum peccatis laborasse voluit: quemadmodum qui serpentem aneum in solitudine à Mose Israëlitis propositum, dixerit Christi typum fuisse, non idcirco serpentem aneum Christum fuisse dixerit. Atque hæc in Origenianis expenduntur.

κρίσασαι μὲν] Sic habet R. C. Perionius vertit: *Cum post mortem factis sepultura vivens.* Finxit sibi verbum Perionius à κριεῖται, quod nusquam fuit. Ferrarius videtur legisse: κριλεύσασαι μὲν.

P. 350. Διδέξθαι, καὶ τὸν ἀποστόλου τὸ ζῶντος, &c.] Ita Cod. Reg. quem secutus est Perionius, qui sic habet: *Deinde quoniam cum Iesus vivere voluit, nec in sepulchro manere, cum ad ea que extra sepulchrum sunt prodiret, vivens est, ut ante diximus, à vita, nec prodire potest è sepulchro, quoniam est ligatus: tum precipit, &c.* Hæc partim è vitiosa lectione profecta esse, partim male conversa mihi certissimum est. Ferrarius videtur legisse: Διδέξθαι, καὶ τὸν ἀποστόλου τὸ ζῶντος, &c.]

P. 351. πῶς πρὸς οἱ αἰετὸν, &c.] Videtur hoc loco Origenes aliquantisper recedere à pervulgata sua & absona sententia, quæ Damnantorum pœnis finem aliquando impositum iri decernit. Id ex instituto disputamus in Origenianis.

P. 353. οὗτοι τὸ ὄσον ἐν ἐκείνῳ, &c.] Persuadet Ferrarij Interpretatio ut sic legamus: *ὅτι τὸ ὄσον ἐφ' ἑαυτοῖς κατ' ἀνάγκην τοῖς φασματικῶν καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς πονηρῶν ζῴων ἐργάζονται.* Malim tamen, ἐν ἐκείνῳ.

P. 356. μόντις τὸ ἐξ ἀναθήλων] Ios. 13. 22. ex Ebræo מִן הַבְּרִית. At Num. 22. 6. Καλαμά ὑδὸν βειρὸν φασουεῖ. ex Ebræo מִן הַבְּרִית hoc est, de Pethôr, ut recte vertunt Onkelos, Tava-vianus Persa, Samaritanus, & Arabs. Vulgata autem reddit, *ariolum*; Syrus, *fontium interpretem*, quasi legerint מִן הַבְּרִית. Ionathan utramque notationem comprehendit, vultque à Balaamo, qui erat מִן הַבְּרִית patriam eius מִן הַבְּרִית nomen traxisse.

P. 357. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ συνέδριον] Sic habet C. R. & id sequitur Perionius. At Ferrarius, & editiones Novi Testamenti omnes: οἱ δὲ ἀρχιερεῖς. Codex Cantabrigensis prætermittit, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τε, quemadmodum & hic Origenes.

P. 358. καὶ πάλιν μετ' ἄλλα, οἰκονομία, &c.] Imo locus ille, præcedentem debet præcedere, hic enim habetur Luc. 22. 66. ille Luc. 23. 10.

καὶ τῶν ἑαυτῶν] Post hæc verba videtur legisse Ferrarius: λέγει, τί ἐστι χρεία ἐργαζομένων; At Perionius: ἰκονοματὸς τῆς ἐκδοτικῆς.

ἢ ὅσον τὸ καὶ ἄλλα καὶ χρεία] Ita legendum, non ut Ferrarius, λέγον. ὅσον est, *conatus*,

vel etiam exponi potest hoc loco, *effusio*, eo sensu quo aliquem in omne vitium effusum dicimus. Vox Origeni, aliisque Græcis Patribus familiaris.

Ἐ ληροῦται, ἡλθες, &c.] Verba hæc non P. 360. hominis huius sunt, in monumentis versantis, & Legionis Dæmonum vexati, de quo Luc. 8. 27. & seq. ut hic scribit Origenes; sed hominis illius qui immundo Spiritui erat obnoxius, de quo Marc. 1. 23. & Luc. 4. 33, 34.

τὸ δὲ ἐργάζεσθαι πνεῦμα θεοῦ, &c.] Reperiuntur verba hæc in Alexandrino Codice, & Sixtina Editione: desiderantur in Complutensi, ut & in Ebraico archetypo, reliquisque interpretationibus plane omnibus.

ὡσαυτὸν δὲ ζῴωντος &c.] Ita R. C. & Perionius: quæ tamen mirifice interturbata & truncata sunt. Sic autem videtur legisse Ferrarius: ὡσαυτὸν δὲ ζῴωντος ἀξίον ἐστὶ πῶς ἀποφθιγῶσεν ὁ καὶ ἄλλος, ἕκαστος ἐν τῇ ἀποφθίσει ἧς βασιλευσάντων ἐστὶ τῶν ἀποφθιγῶσεν οἱ ἀρχεῖροι τὸ σαυτὸν σαλίτες ἐστὶ τὸ δουλῶν, & μετ' ἑαυτοῦ ὁ σαυτὸν γέγραπται γὰρ, καὶ ἀποφθίγει τὸ σαυτὸν ληροῦται, ἰδού δαυδῶν, εἰς ἀνάγκην ἐργάζεσθαι.

εἰς ἀνάγκην ἐργάζεσθαι] Sic habet C. R. sic habebat & ille Ferrarij qui vertit, *in Najoib*, & *in Najoib*. Editio Compl. habet, *αββαθ*, Sixtina, *ναβάθ*, Alexandrinus Ms. *ναβιάθ*. Ebr. in Ketib est נַבְוִיב & נַבְוִיב, in Keri נַבְוִיב. Vulgata vertit, *in Najoib*: ita & Arabs. Najoib autem Hieronymus vult esse locum in Rama. Arias Montanus vertit, *in habita*. Hieron. De loc. Ebr. culus, & sequitur Ketib, à נַבְוִיב. Syrus, *in Ionath*.

καὶ ἐργάζεσθαι πνεῦμα θεοῦ τὸ μετ' ἄλλου καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ εἰς ἀνάγκην] Cod. Alexandr. τὸν φεραῖον τὸ μετ' ἄλλου τὸ ἐν δουλείᾳ. Sixtina Edit. τὸν φεραῖον τὸ ἀλλοῦ τὸ ἐν δουλείᾳ. Syrus: *ad cisternam magnam qua est in Sopho*. Editio Complutensis: τὸ φεραῖον τὸ ἀλλοῦ τὸ ἐν δουλείᾳ. Arabs: *ad cisternam magnam qua est in Rama*. Ebr. הַבְּרִית בַּר יַד בְּרִית בְּרִית. *Uique ad cisternam magnam qua est in Secu*. Pro הַבְּרִית videntur legisse LXX. הַבְּרִית, proclive enim illis est τὴν reddere ἄλλως, ut Genes. 50. 10, II. Num. 15. 18. & 18. 27, 30. Deuter. 16. 13. & alibi sæpe.

χρεία, ἢ ἀρχιερεῖς θεοῦ] Vide Nos supra ad P. 362. pag. 38, Comment. in Iohann.

οἱ μὲν τὰς ψυχὰς εἰσάγουσιν, &c.] Valenti. P. 365. niani, de quibus supra.

τὸ δὲ ἀπολαύειν, &c.] Lectorem scriptura Regij Cod. non fraudabimus. Sic ille habet: τὸ πρὸ ἀπολαύειν λέγει τοῖς φεραῖς ἐξ οἰκονομίας, καὶ τὸ τὸ δαυδῶν ἐβλῆμα τὸ ἐπισημῶν τοῖς πνευματικῶν διδασκαλῶν. Inde lectionem à nobis in contextu propositam extudimus; præeunte Perionio qui sic habet: *Hoc autem consentaneum est dicere eos, qui naturales esse sentiunt, et Apostoli sententiam intelligere, qui spirituales ita docet, &c.* Aliter legebat Ferr.

P. 366. ἢ αὐτῶν πικνίων, αὐτῶς, &c.] Sic C.R. & Perionius, quæ tamen corrupta sunt. Legendum fortasse: ἢ αὐτῶν πικνίων, ἐπιπόντος αὐτοῦ καὶ αὐτῶν ἄρρηκτῶς τὰ πνευματικὰ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων, &c.

P. 367. Ἐὐτα ἔ τὰ του τοῦ ὁμοιωσίου, &c.] Vide supra Comment. in Matth. 14. 13. p. 231.

P. 368. ἐπιτίθημι ἡμῶν] Negandi particulam hinc excidisse ostendit Ferrariana Interpretatio.

ἡμῶς ἰδοὺ ἀκούσαν, &c.] Ita Cod. R. Perionius legisse videtur: ἰδοὺ ἡμῶν ἀκούσαν. Aliter Ferrarius, quem si sequimur, aliquid exciderit ex eo loco quem tenet vox, ἡμῶς. nempe istud: Attamen nullus in eum coniecit manum. Vocem autem ἡμῶς Ferrarius non agnoscit.

P. 369. ἀνάγκης ἀπὸ τῶν εἰς τὰ ὀπίσσω] Ferrarius: virtute sua divina abiire retro. Manifestum est aliquid in contextu Græco desiderari.

P. 370. ἐφ' ἑαυτῶν] ἐν ἑαυτῶν, &c.] Hieronymus de nomin. Ebr. Ephraim, fraxifer sive cretens. Α τῶν φρούτων δέδωκεν. Gen. 41. 52.

τὸ δὲ ἀπὸ λήθης ἄρα] Manasse enim dictus est à τῶν oblitus fuit. Gen. 41. 51. Ita Manasse Regis Iuda nomen à Dei oblivione dictum voluit Thalmudici. Hieronymus De nom. Ebr. Manasse, oblitus, sine necessitas.

P. 372. τὸ μέγα ἀνάγκη] Sic habet C. R. quem secutus est Perionius. Lege, ἀνάγκη. nam ita habet Cod. Alexandrinus, Marc. 14. 15. & Luc. 22. 12. ut & alia quoque Novi Testamenti exemplaria. Ibidem Cantabrigensis Codex habet, ἀνάγκη οἶκος, quæ vox extat apud Hesychium, & Etymologum. Memini notare me vocem ἀνάγκη apud Xenophontem eadem notatione. At pro, ἀνάγκη, sive, ἀνάγκη, quod habebat Callisthenes, ἀνάγκη dixisse Isæum & Xenophontem, pro eo quod est, ἀναγκασίον. produnt Harpocration & Suidas. Id confirmat Hesychius: ἀνάγκη τὸ ἀναγκασίον. Pro, ἀνάγκη, Boeoti dicebant, ἀναγκῶν, ut ex Etymologico discimus. Non absurde ergo dici potest, quemadmodum pro, ἀναγκῶν, quod habuit Isæus, ἀνάγκη dicebat Callisthenes; ita Origenem hoc loco pro ἀνάγκη scripsisse ἀνάγκη, quoniam ἀνάγκη magis placet, & Novi Testamenti Codicibus consonum est.

P. 337. ἀγγέλοι ἢ ἔξω] Tres deinceps desiderantur Tomi, de quorum aliquo hæc intelligenda sunt, quæ habet Origenes in Matth. 21. pag. 489. πλὴν ἐν τῷ εἰς τὸ πρὸς ἰσραὴλ διαβήσιν ἐπιπόντος ἔ τὰ ὁμοιωσίου, ὅτι πνευματικὸν ἀναγκασίον πρὸς τῆ ἐπαύσεως αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς ὁ ἰσραὴλ εἰς τὸ ἔξω, καὶ τὰ ἔξω.

P. 374. ἐν τῷ τοῦ μοι δόνατ] Ita conjectura ad emendandum ducti sumus, cum haberet Cod. Reg. ἐν τῷ μοι δόνατ.

ἢ ἢ τὸ ἀείψου σαρομὸν τὸ δὲ] Compluten. P. 376. sis Editio: καὶ τὸ ἀείψου τῶν σαρομὸν. Aliter Sixtina: καὶ τὰ τὰ δὲ τὰ τὰ σαλαμῶν.

ἰδὲ σίμων ὁ ἰσραηλῆτις, ὃ ἴδεν βεβλημένον, &c.] Codicem Regium integrum exhibemus. Sic autem interpretatus est hunc locum Perionius: Ab his ergo telis, quæ ardentibus effecit Diabolus, in cor Iude Simonis filium Iscariotem infudit, quo iam immisso in cana Iesu placere, & gratis esse non potuit: quandoquidem cana huius & cibis & vinum in corde locum habere non poterant, in quod à Diabolo immissa erant tela de prodendo eo qui canam dabat. Ego sic legendum censo: ἰδὲ σίμων ὁ ἰσραηλῆτις ἴδεν βεβλημένον ἐν τῷ στήθεσσι, ἕως ὅτε δὲ ἀρίστου αἵματι ἐπιπέσει... ἐβλημένον βέλιξεν τὸ πνευματικὸν τὰ καὶ ἐπὶ τῶν. Hoc est: Iude Simonis Iscariote in cana iam vulnerati, adeo ut ea minime ipsi placere posset: quoniam cana illius cibis, & quod in ea erat vinum, non poterant penetrare in cor à Diabolo vulneratum telo, ad id ut prederet cito corruptorem.

ἔξω τὰ ἐβλήσθη] Ita Cod. R. Pe. P. 378. rionius reddit: Eorum autem causa quæ à Deo profecta sunt, à Deo exiit, cum extra Deum factus esset, neque voluisset, à Patre exire, pervenerunt ea quæ exierunt in Iesu manus, via & ordine. Aliter Ferrarius, & si quid in me iudicij est, longe melius: legebat autem: ἔξω ἡρώδης. Perionius: ἡρώδης. Item Ferrarius legebat: ἢ ἐλθὲν τὰ ἐβλήσθη.

ἀλλὰ μὴ πως ἰατρίῳ, &c.] Perionij in P. 379. interpretationem Ferrarianam hic prætulim; quanquam aliqua etiam in ea desidero. Talis autem illa est: Sed si minus pro Iesu dignitate vestes vidimus quibus amictus cum Discipulis latus canavit; certe animis nostris eternam quo ornata Verbum quod caro factum est, indutum erat. Hunc qui ex textura quadam verborum cum verbis, & vocum cum vocibus constabat, detrahit, nudiotque sit cum servili habitu; quemadmodum ex illo perspicitur, &c. Videntur legisse Ferrarius & Perionius: ἔ γυμνῶντος γινέσθαι μὲν, &c. Habitus autem ille verbis constans, litera Scripturæ est; alter autem, Anagoge.

ἢ ἰδὲν ἕως ἀναγκῶν, &c.] Hæc ἀποδοξίς Iesum dixisse nullus Evangelistarum scripsit, sed verborum securus, in sententia, quæ Luc. 22. 27. extat, acquievit Origenes, ut non illi solum, sed Patribus etiam fere omnibus vsuvenire solet.

ἔξω γὰρ συνῆται ἔξω, &c.] Mendosa hæc P. 380. erant in Cod. Ferrarij. Optime C.R. quem sic recte interpretatus est Perionius: Vtram enim est hæc consuetudo Scriptorum (legebat γυμνῶντος) ex qua non videtur recte, quod ad matiorum morum attinet, præponi illud, Capis: an cepit ille quidem tum abluere Discipulorum pedes, non tamen tum eorum pedes abluere desistit?

ἢ ὡς ἀνδρῶν πρὸς τὸν ἰσραηλῆτις] P. 381. Ferrarius: iuxta quandam doctrinam, ut pote

humanam, divina longe inferiorem. Ego sic intelligo : juxta quandam divina longe inferiorem doctrinam, quæ res monstrat, per quas homo interit.

¶ αὐτὴν παρὰ τὸν θεόν, &c.] Vaticinium ergo illud, sive prænotionem causam esse vult cur peccaverint Apostoli: cum tamen ita scribat Tom. 1. in Epist. ad Rom. ἡμεῖς οὐκ ἐπινοοῦμεν τὸν θεόν ἢ ἰσοδοῦναι ἢ ἀποδοῦναι αὐτῷ. ἀλλ' ἐπὶ μέλλει γινώσκειν κατὰ ἰδίαν ὁρμῆς τὸ ποιῆσαι, ἢ τὰς ἀποδείξεις. Sed hæc ita conciliantur: Prænotio, sive scientia simplicis intelligentiæ (scholastico more loquor) adjuncto voluntatis decreto, causa est rerum: at res quæ sunt, vel fuerunt, vel erunt, causa sunt scientiæ visionis. Sed hæc alibi.

P. 382. τὴν δὲ οὐρανὸν ἀνοίξαι καὶ καταβῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, &c.] Et contextus orationis, & Ferrarij ac Perionij interpretationes omnino postulant vt legamus, αὐτῶν. Quod sequitur paulopost: τὴν ὑπόθεσιν ἡμεῖς ἡσυχάζομεν ὅτι τὰ τελεῖται ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἁγίου, emendandum suspicabatur: ἢ ὑπόθεσιν τ. μ. δ. ἢ τ. αὐτῶν πνεύματος. Quam postremam vocem etiam alibi non facile reperiri putem; & ratione tamen, & analogia hic se tueri potest; nam Iudæ locum loco Petri opponit, quorum hic priorum tenebat; ille in postremum & contrario rejectus est; id quod omnino significat, ἀνοίξαι τὸν οὐρανὸν ἢ τὴν. Caterum ut crederet Origenes à Petro lavandi initium minime factum, ex eo inductus est, quod postquam dixit Iohannes: ἡρεῖσθε νηπίων τοῦ πόδαυτοῦ ἡμῶν, subdit: ἡρεῖσθε ἢ ἢν ποδοστέμονα πέρον. At quanto verisimilior est lavationem pedum primo generaliter, ut fit, enuntiasse Evangelistam, quam deinde singulatim descripsit? Id videtur insinuare illud: ἡρεῖσθε ἢ. Dixit autem: ἡρεῖσθε νηπίων, & pro, ἢν, ut Lucas 3. 8. & μὴ ἀρεῖσθε λόγῳ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ πύργον ἢ ἀθροῦν, & saepe alias, ut supra agnoscit ipse Origenes. Idem est sapenumero vocabuli, incipio, usus apud Latinos Auctores, & præsertim apud Poëtas. Horatius lib. 1. Epist. 5.

potare & spargere flores
Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
Propertius lib. 2. Eleg. 12.

Fluminasq; ad caput incipient revocare liquores.
& Iuvenalis Sat. 10.

Eloquium aut famam Demosthenis, aut Ciceronis

Incipit optate.
Christum itaque verisimile est à Petro lavationem fuisse auspiciatum. Ita sentit Augustinus in hunc locum Iohann. cujus verba referre operaretur est: Quamvis itaque magna fuisset audacia contradicere servum Domino, hominem Deo: tamen hoc Petrus facere maluit, quam perpetui sibi pedes lavarentur à Domino & Deo. Nec putare debemus hoc Petrum

inter ceteros formidasse atque recuisse, cum id alij ante ipsum libenter vel equanimiter sibi fieri permisissent. Facilius quippe sic accipiuntur ista verba Evangelij, quia cum dictum esset: Cæpit lavare pedes Discipulorum, & extergere lintea quod erat præcinctus: acinde subjunctum est: Venit ergo ad Simonem Petrum, quasi aliquibus non lavisset, & post eos venisset ad Petrum. Quis enim nesciebat primum Apostolorum esse beatissimum Petrum? sed non ita intelligendum est, quod post aliquos ad illum venerit, sed quod ab illo ceperit. Quando ergo pedes Discipulorum lavare cepit, venit ad eum à quo cepit, id est ad Petrum. Ferrarius Origenem hoc loco interpretatur, quasi à Iuda incepisse Christum scripserit. Hoc si verum est, quod in Codice tamen Regio non comparet, consentientes habuerit Origenes Chrysostomum, & Theophylactum.

ὁ δὲ τὸν εἰπόντα] Origenes supra Prefat. P. 384.

in Iohann. p. 10. τὸ ὡραῖον καὶ ἐν κατὰ γνώμην τῶν ἀποστόλων ὁ δὲ δευτέρων τῶν ἀποστόλων ἢ ἑαυτοῦ. ἢ ἑαυτοῦ ἢ ἑαυτοῦ, κήρυγμα ἰουδαίας

ἢ ἑαυτοῦ ἀρῆσθαι] τὸ μὴ εἶναι ὑποδύνατον, &c.] Recte Perionius: Non solum satis est in via calcos non habere, cum hoc Iesus Discipulis suis in præceptis reliquerit, sed ut via hæc ingrediantur, abluunt etiam à Iesu debuerat, &c.

ἢ τὸν ποδοστέμονα καὶ ἀκείρας εἰπόντων πηλοῦ, ἢ περ ἄνωγε, &c.] Cod. Regium P. 385. accurate executus est Perionius, quem tamen immaniter esse deformatum attentio pater. Hunc recte sic emendaveris, Ferrario consentiente: ἢ τὸν ποδοστέμονα καὶ ἀκείρας εἰπόντων πηλοῦ, ἢ περ ἄνωγε, &c.

καὶ ἢν ὄντα ἀδελφῶν ἢν ὡς ἀδελφῶν] Perionius P. 387.

ex Regio Codice: & quibus non sine alijs abundant. At Ferrarius: & sine quibus non: offine vivere, sed tanquam superflua: videtur legisse: καὶ ἢν ὄντα ἀδελφῶν ἢν ὡς ἀδελφῶν, ἀδελφῶν ἀδελφῶν

καὶ ἢ κατὰ λαοὺς εἰς ἐκκλησιαστικῶν, &c.] P. 390.

Locus habetur 1. Tim. 5. 9, 10. Viduæ autem illæ ad Ecclesiasticum honorem adscitæ, cæ erant quæ Diaconissæ dictæ sunt; cuiusmodi erat Phæbe illa Cenchreensis Ecclesiæ Diaconissa.

ἢ περ ἰδοὺ ἢ ἢν ἢν, &c.] Talis est loci hu-

P. 391. jus in Cod. Regio corruptela, quam agnovit Perionius; sic enim habet; quod quidem in more positum erat * quæ etiam apud paulo simpliciores, agrestioresque servantur. Hæc è Ferrario sic emendare queas: ἢ περ ἰδοὺ ἢν, καὶ ἢν ἢν, εἰ μὴ εἰς τὸν βολβὸν ἀναρῶντα, καὶ ἢν, &c. Hinc etiam discimus ab optimatibus ad simpliciores & rusticos hunc morem fuisse traductum: at ab illis rursus ad Ecclesiæ primum Rectores, deinde etiam ad Principes transit; quibus hodieque solenne est Feria quinta, in Coena Domini pauperum pedes abluere. Hanc consuetudinem priscis temporibus arripuisse Medjo-

mpluten. P. 377.
Aliter
exhibe
hunc lo
a ardent
nisi filium
cena Iesu
adquidam
locum ha
o immisa
bat. Ego
Ego
Hoc est
vulnerati
quoniam
non
aliter
m.
ol. R. Pe.
qua à Deo
Deum fa
perve
& oratio
adicij est
Hoc est
tionij in
tulerim
lero. Ta
a dignitate
episcopi le
amur qui
iudicium
orant tam
e, detra
emadmo
e legisse
e jovitate
miltans,
ragoge
ac an
iltatum
mentia,
Orige
s etiam
ofa hæc P. 386
quem
e Primum
legebat
ad milt
an ce
pedes
e
aliter] P. 386
nt post

είρη] * ἰσχυρῶς] Lege, ἰσχυρῶς ἰσχυρίου, vel
ἄλλο * ἰσχυρῶς, vel quid simile.

P. 412. ἀλλὰ τὸ ἰσχυρὸν αὐτὸ μὴ εἶναι] Duo loca confu-
ditur pro more suo Origenes, Job. 1. 12. &
2. 6.

P. 414. ἔτι τὸ ἄλλο ποιῆσαι ἰσχυρῶς] Ij erant Stoici. Locus est insignis apud
Laërtium in Zenone: τὸ ἴδιον εἶναι τὰ μὲν,
ἀγαθὰ δὲ τὰ κακά. τὰ ἴδια περὶ ἀγαθὰ
μὲν εἶναι, τὰ κακά, εἰρησίων, δικαιοσύνης, ἀν-
δρείας, σωφροσύνης, καὶ τὰ λοιπὰ. κακὰ δὲ τὰ
ἐναντία, ἀπειροσύνη, ἀδολκία, καὶ τὰ λοιπὰ. ἴδιον
περὶ τὸ, ὅσα μὴ τὰ ἀγαθὰ, μὴ τὰ ἐλαττωρῶς εἶναι
ζῶν, ὑγία, ἰσορροπία, ἰσχυρῶς, πᾶσι, δόξα,
δύναμις, καὶ τὰ τοῖσι ἐναντία, &c. Eorum au-
tem que sunt, aiunt alia bona, mala alia, alia
neutra. Bona quidem virtutes esse, prudentiam,
justitiam, fortitudinem, temperantiam, & cetera
id genus: mala vero his opposita, vitia, impruden-
tiam, injustitiam, & cetera: neutra vero, que ne-
que profunt, neque obfunt, ut est vita, sanitas,
pulchritudo, voluptas, vires, opes, gloria, nobilitas;
& que eis opposita sunt, &c.

καὶ δὲ ἐξ ἑστέων τῶν δόξων, &c.] Cicero 2.
Tuscul. Gloria est solida quedam res, & expressa,
ea est consentiens laus honorum; incorrupta vox
bene iudicantium de excellenti virtute. Seneca
Epist. 102. Gloriam quoque laus solum intelli-
go: consensum enim multorum exigit. Item:
Gloria multorum iudicij constat, claritas bono-
rum. Quintilianus: Consentientis laus honorum,
gloria appellatur.

P. 415. τὸ ἴδιον αὐτῶν τῶν πρὸς τὸν θεόν, &c.] Adi Observa-
tiones nostras supra ad p. 392. in Iohann.

ὅτι τὸ ἴδιον αὐτῶν τῶν πρὸς τὸν θεόν, &c.] Anonymus
apud Photium Cod. 117. hoc nomine
accusatum scribit Origenem, quod Filium
dixerit, non noscere Patrem ut seipsum.
Quod ipsum hic videtur significare. Nos
rem expendimus in Origenianis.

P. 416. ἔτι δὲ εἰς τὸν θεόν, &c.] Locus ab Interpreti-
bus miris modis vexatus. Hunc sic expono:
Quæro autem an possit gloria affici Deus, præter
gloriam quam habet in Filio, ita ut tradidimus;
majori in seipso gloria affectus, cum in sua ipsius
est specula, præter sui cognitionem, & sui contem-
plationem, que maior est contemplatione que est
in Filio; ut de Deo talia intelligere par est: dicen-
dum est perfundi eum ineffabili quadam delecta-
tione, & latitia, & gaudio, in seipso sibi placens,
& gaudens.

ὅτι μάλιστα τὸ ἐν ὑφ' ἑωυτοῦ.] Hac tracta-
mus in Origenianis: cave interim à falso
dogmate.

P. 420. ἐν οἷς ἀλλοτρίως εἰς τὸν θεόν, &c.] Pessime hac
Interpretes reddidere. Sensus est: In quibus
disquires, an is qui post pulchrum ipsum visurus
non est, siquidem pulchra illum visurus est, post tem-
pus non longum ipsum omnino visurus sit.

P. 421. καὶ ἀπαύσεων ἰδούμεν μὲν, &c.] Videtur
legisse Ferrarius: καὶ ἀπαύσεων ἰδούμεν

τῶν τῶν εἰρησίων, ἀναπαύσεως, &c. qua lectio
ferri non potest.

καὶ μὴ δαδῶν τε δαδὸν τὸ ἐν τῷ, &c.] Legebatur
Ferrarius: Ἐ μὴ δαδῶν τε δαδὸν αὐτοῦ. ἐν τῷ, &c.
Perionius autem: καὶ μὴ δαδῶν τε δαδὸν τῷ ἐν τῷ,
&c. Pro, αὐτῶν ἀπαύσεων, legendum suspi-
cor, ἀπὸ τῶν ἀπαύσεων.

Quæ Libri huius Interpretationem clau-
dit Ferrarij denuntiatio, qua se nihil profu-
sus immutasse profiteretur, non usquequaque
veram esse deprehendimus; uti observatum
est à Nobis, ad p. 218. in Iohann.

IN ACTA APOSTOLORUM.

ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ ἀπὸ ἰσραὴλ γάρραται] Neque
in hoc solum Psalmo, sed in XL etiam, &
LIV Iudæ nequitia, & crimina produntur.

IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

Τὸ πρὸς τὸν θεόν ἴδιον τὸ, &c.] Fragmentum illud P. 423.

à Rufino Latinitate donatum, cum reliquis
Origenis in Epistolam ad Romanos Commen-
tariis, in Latinis editionibus reperies,
at tam deformatum, & archetypo suo tam
dissimile, ut vix agnosci queat. Ea scilicet
fuit Rufiniana interpretandi ratio, quem-
admodum alibi notavimus; quamque vel
ex eo spectare possis, quod hos viginti Ori-
genis in Epistolam ad Romanos Commen-
tariorum libros in decem contraxerit. Hu-
jus autem interpretationis artificem esse
Rufinum, non ut vulgo existimatur, Hiero-
nymum, alibi satis à me probatum est.

Ἐπιλογισθεὶς τὸ ἴδιον, &c.] Hic & infra hac
pagina Valentinianos pungit his verbis:
καὶ τὸ ἴδιον αὐτῶν εἰς τὸν θεόν, ὅτι παρὰ τὸν θεόν
φύσεως ἀλλοτρίων λόγων

οἷα αὐτῶν ἰσχυρῶς, &c. μὴ ἀπαύσεων] Verte, iis
non vocatis, quos non prædestinasti. Ferrarius
videtur legisse: εἰ μὴ ἀπαύσεων.

ὁ νομοθετῶν θεῶν, &c.] Origenes supra in
Genes. pag. 8. ἀλλὰ ἀπαύσεων τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλοτρίων δὲ
ἰσχυρῶν τὸ ἴδιον αὐτῶν εἰς τὸν θεόν, ὅτι παρὰ τὸν θεόν
αὐτῶν ἀπαύσεων. ἢ τὸ, ἐπὶ τῶν νομοθετῶν, ἢ τῶν
ἐπὶ τῶν ἀπαύσεων, ἢ τῶν νομοθετῶν. Vide Observa-
tiones nostras in hunc locum.

φροσύνη ὅτι ἀδύνατος, &c.] Quæ Deus præ-
novit; certo, sed non necessario effectum
suum consequuntur, nec arbitrij liberta-
tem imminuunt, eorumque sunt quæ Con-
tingentia Dialecticis appellant. Qui ergo
prædestinatus est à Deo; ex hac hypothesi,
& quod ad Deum pertinet, cuius voluntas
constans est, neq; mutationi obnoxia, bea-
titate fraudari non potest: quod ad ipsum
autem prædestinatum spectat cum libertate
arbitrij sui polleat, mori potest peccati reus,